

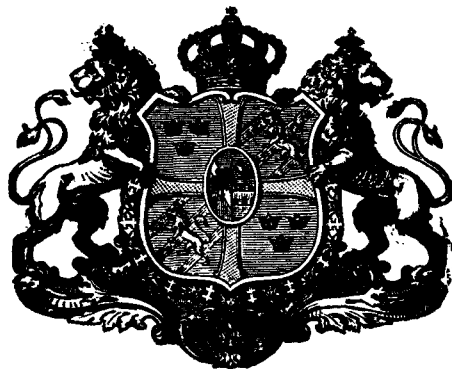
BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

M) HELSO- OCH SJUKVÅRDEN. II.

ÖFVERSTYRELSENS ÖFVER HOSPITALEN
UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1876.

STATISTISKA
CENTRALBYRÅN
89. -09 -13
Biblioteket

STOCKHOLM, 1878.
KONGL. BOKTRYCKERIET,
P. A. NORSTEDT & SÖNER.

INLEDNING

TILL

**Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 2,
Överstyrelsens över hospitalen underdåniga berättelse för år ... – Stockholm
: P.A. Norstedt & Söner, 1862-1910.**

Täckningsår: 1861-1910.

**Överstyrelsens över hospitalen underdåniga berättelse för år ... ersattes
1903 av Medicinalstyrelsens underdåniga berättelse angående
sinnessjukvården i riket året 1901**

Överstyrelsen över hospitalen ersattes 1902 av Medicinalstyrelsen.

Föregångare:

Sundhets-collegii underdåniga berättelse om medicinalverket i riket. – Stockholm : P.A. Norstedt & söner, 1853-1862.

Täckningsår: Årg. 1(1851)-10(1860)

Efterföljare:

Sinnessjukvården i riket / av Kungl. Medicinalstyrelsen. – Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1913-1941. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1939.

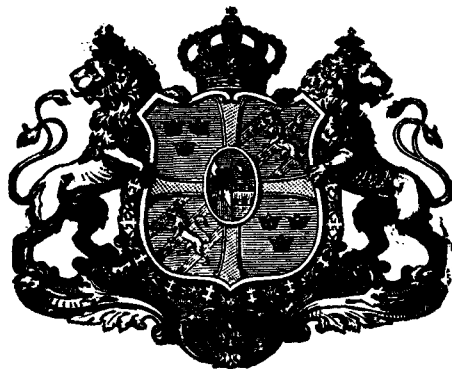
BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

M) HELSO- OCH SJUKVÅRDEN. II.

ÖFVERSTYRELSENS ÖFVER HOSPITALEN
UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1876.

STATISTISKA
CENTRALBYRÅN
89. -09 -13
Biblioteket

STOCKHOLM, 1878.
KONGL. BOKTRYCKERIET,
P. A. NORSTEDT & SÖNER.

Innehållsförteckning.

I.

Underdånig berättelse (sidd. V—XVI).

1. Sjukvård	sid.	VI.
2. Självvård och undervisning	"	VIII.
3. Byggnader m. m.	"	XI.
4. Beklädnad, sängutredning, inventarier	"	XIII.
5. Uppvärmning och lyshållning	"	XIV.
6. Utspisning och mathållning	"	"
7. De sjukas sysselsättning	"	"
8. Utrymme	"	"
9. Allmänna Hospitals- och Barnhusfonden	"	XV.
Privat anstalt för Idioter vid Johannesberg	"	"
Idiotanstalten i Stockholm	"	"
Skyddsförening för sinnessjuka i Stockholm	"	XVI.

II.

Bilagor.

Bil. A. Redogörelse för sjukvården.

Tab. 1. Vårdade sinnessjuka	sid.	1.
" 2. Sjukdomsformer	"	2.
" 3. Komplikationer hos fallsotssjuka	"	3.
" 4. Intagne	"	4.
" 5. Intagne, med uppgift på ålder vid sjukdomens början	"	6.
" 6. Afförde (de tillfrisknades ålder, vistelsetid och sjukdomens bestånd)	"	"
" 7. Affidne	"	8.
" 8. Förhållandet mellan vårdade och afförde	"	9.
" 9. Ålder hos de vårdade	"	10.
" 10. Befintliga sjuka den 31 December 1875	"	"
" 11. De sjukas fördelning	"	12.
" 11. Kriminalpatienter	"	13.
" 12. Födelseort, boningsort och civilstånd	"	14.
" 13. Stånd och yrke	"	"
" 14. Antagliga sjukdomsorsaker	"	17.
" 15. Tillfälliga sjukdomar	"	18.
" 16. Antal sjukplatser och underhållsdagar; medeltal sjuka för dag; kostnad för utspisning och läkemedel, samt totalkostnad för sjukvården	"	19.
" 17. Tjenstemän och betjening	"	20.

Bil. B, C, D. Allmänna Hospitals- och Barnhusfondens inkomster och utgifter	sidd.	21—25.
---	-------	--------

Table des Matières.

I.

Rapport au Roi (pages V—XVI).

1. Service médical	page	VI.
2. Service religieux et enseignement	"	VIII.
3. Bâtimens	"	XI.
4. Vêtements, garnitures de lit, meubles	"	XIII.
5. Chauffage et éclairage	"	"
6. Régime alimentaire	"	XIV.
7. Occupations	"	"
8. Nombre des places	"	"
9. Recettes et dépenses	"	XV.
Notices sur les établissements privés: à Johannesberg et à Stockholm, pour les idiots; à Stockholm, pour l'assistance des aliénés au dehors des institutions publiques.		XV, XVI

II.

Annexes.

Annexe A. Les détails du service médical

Tab. 1. Mouvement des aliénés dans les établissements	page	1.
" 2. Formes morbides	"	2.
" 3. Complications avec l'épilepsie	"	3.
" 4. Admissions de l'année	"	4.
" 5. L'âge au commencement de la maladie	"	6.
" 6. Sorties (guéris: par âge, par séjour à l'hôpital et par duration de la maladie)	"	"
" 7. Décès: par âge, par séjour à l'hôpital, par duration, et par nature de la maladie	"	8.
" 8. Relation pour cent des résultats du traitement	"	9.
" 9. Ages	"	10.
" 10. Nombre des aliénés dans les établissements le 31 Dec. 1875	"	"
" 11. Classification des aliénés par rapport aux catégories de payement et aux symptômes	"	12.
" 11. Prévenus, accusés et condamnés parmi les aliénés	"	13.
" 12. Les aliénés par lieux de naissance, par domicile et par état civil	"	14.
" 13. Les aliénés par professions	"	"
" 14. Causes probables des maladies	"	17.
" 15. Maladies intercurrentes	"	18.
" 16. Nombre des places et des journées d'entretien; moyenne des malades par jour; frais d'alimentation, de médicaments, et frais totaux des établissements	"	19.
" 17. Nombre des médecins, des surveillants et des gardes-malades	"	20.

Annexe B, C, D. Etat financier; Recettes; Dépenses; Recapitulation de la situation	pages	21—25.
--	-------	--------

STORMÄGTIGSTE ALLERNÅDIGSTE KONUNG!

Till följd af Nådiga Brefvet den 12 Maj 1876, hvarigenom förordnats att Serafimer-Ordens-Gillet befattning med hospitalen i Riket skulle med ingången af år 1877 upphöra, och den detsamma hittills tillkommande befattning såsom Öfverstyrelse för dessa hospital blifvit, med undantag af inseendet öfver och vården om hospitalens till Statsverket indragna fasta egendom, uppdragen åt Sundhets-Collegium, åligger det Collegium att, till fortsättning af de underdåniga årsberättelser Serafimer-Ordens-Gillet för de föregående femton åren aflemnad om förvaltningen och verksamheten inom Rikets hospitalsväsen, härmed afgifva sådan berättelse för året 1876.

Uti denna berättelse, som således angår det sista året af Serafimer-Ordens-Gillet's befattning med hospitalen i Riket, lemnas, såsom förut skett, redogörelse för *sjukvården* och dermed sammanhang egande förhållanden; öfversigt af de vid hospitalen anstälde prestmäns verksamhet med *själavård* och *undervisning*; uppgifter om nya *hospitalsbyggnader* och de redan befintliges förbättring och underhåll, om *utredningen* i kläder och inventarier, om *uppvärmning* och *lyshållning*, om de sjukas *utspisning* och *sysselsättning* samt om *utrymmet* vid samtliga hospitalen; hvartill finnas fogade dels bland special-tabellerna öfversigter öfver allmänna hospitals- och barnhusfondens *inkomster* och *utgifter* dels en redogörelse för verksamheten inom de af statsanslag understödda *idiotanstalterna* vid Johannisberg och i Stockholm samt för *skyddsföreningen för sinnessjuka*; allt så vidt inhemtas kunnat af de Sundhets-Collegium tillhandakomna special-berättelser från hospitalens Öfverläkare och andra handlingar.

1. Sjukvården.

Vid början af år 1876 funnos å Rikets nio hospital 1,513 *sjukplatser*, nemligen å Hernösands 139, Upsala 155, Stockholms 224, Nyköpings 70, Vadstena 360, Vexjö 190, Göteborgs 170, Malmö 175 och Visby 30. Detta antal hade vid årets slut ökats med 30 eller till 1,543 derigenom, att vid Vexjö hospital 38 nya platser blifvit inrättade, men 8 förut provisoriskt anordnade indragits.

Vårdade (Tab. 1) å samtliga hospitalen under 1876 hafva blifvit 1,893, nemligen 942 af man- och 951 af qvinkön. Från föregående år qvarlågo 1,475, och de under samma år vårdades antal var 1,822; således hafva under 1876 blifvit vårdade 71 flere sjuka än under 1875. Medelantalet vårdade för dag 1876 utgör 1,495 och har under året ökats med 14.

Äfven under redovisningsåret, likasom under de föregående, hafva *ursinne* och *tungsinne* varit de sjukdomsformer, som till största antalet förekommit bland de vårdade (Tab. 2), och hos kvinnor till större antal än hos män. Bland de 1,893 under året vårdade ledo 512 af ursinne och 403 af tungsinne, tillsammans 915 eller 44 % af hela antalet; och af dessa 915 voro 398 eller 43,50 % män och 517 eller 56,50 % kvinnor. Det jemförelsevis största antalet för ursinne vårdade förekommer på Stockholms och Göteborgs hospital eller nära 41 % på det förra och 34 % på det senare af alla derstädes vårdade.

Intagna å hospital (Tab. 4) hafva under redovisningsåret blifvit 418, nemligen 196 män och 222 kvinnor, eller 22 % af alla vårdade, således något mer än en intagen på fem vårdade. Under 1875 utgjorde de intagne 19 %; omsättningen har således varit något liffigare under 1876, men visar sig olika vid olika anstalter. Störst har den varit i Göteborgs med nära 37½ % och Upsala med 30½ %; lägst i Vadstena med 12½ %.

Bland de intagne ledo 171 af *ursinne* och 132 af *tungsinne*, hvilka båda sjukdomsformer således funnits hos 72 % af alla intagna. Detta procenttal var lika stort jemväl 1875.

Med hänsyn till de intagnes *ålder* visar sig att det relativt högsta antalet varit mellan 21—30 och 31—40, hvardera åldersklassen med 26 %. Bland de 269 intagne, för hvilka *årstiden* för insjuknandet kunnat utrönas, hade största antalet eller 89 insjuknat under årets andra kvartal. Beträffande antalet af de för första gången insjuknade och de patienter, som haft förutgående sjukdomsanfall, hafva bland dem, för hvilka detta kunnat utrönas, 70 % tillhört den förra och 30 % den senare kategorien.

Afförde såsom varande *tillfrisknade*, *förbättrade*, *oförbättrade* eller *obotlige*, och *döde* (Tab. 6) hafva blifvit 379 eller 20 % af alla vårdade, således likasom förut *en* bland *fem*.

Afförde såsom *till helse återstälde* blefvo 151 — 60 män och 91 kvinnor — eller 8 % af de vårdade och 40 % af de afförde; 6,37 % af vårdade män och 9,57 af vårdade kvinnor. Bland de för ursinne vårdade

hade tillfrisknat 17 % och bland dem, som vårdats för tungsinne, något öfver 13 %. Föregående år beräknades motsvarande procenttal till 19,60 och 12,34.

Vid jämförelse mellan de tillfrisknades antal inom hvarje åldersperiod med alla inom samma period vårdade finnes att största tillfriskningsprocenten tillhör åldern under 20 år, dernäst följer åldern 21—30 år, hvarefter procenten aftager för hvarje årtionde. Bland hela antalet tillfrisknade hade 76 % vistats å anstalt i ett år eller derunder.

Såsom *förbättrade* affördes 69 eller 3,64 af alla vårdade; såsom *oförbättrade* och *obotlige* 64 eller 3,38%.

Antalet *döde* under 1876 har varit 95 — 52 män och 43 kvinnor — eller 5 % af alla vårdade. Under föregående år var dödsprocenten endast 4. Icke mindre än 18 hade vid sin död vistats å hospital mer än 10 år och bland dessa 4 mer än 20 år. (Tab. 7).

Qvarliggande å samtliga hospital (Tab. 11) vid årets slut voro 1,514. Af dessa 1,514 tillhörde 62 den första betalningsklassen, 247 den andra och 1,102 den tredje; hvarjemte 103, och deribland de flesta s. k. kriminalpatienter, icke erlade någon afgift.

Af *kriminalpatienter* — hvartill, såsom förut skett, räknas icke allenast dömda förbrytare, hvilka under strafftiden blifvit sinnessjuka, utan äfven ransakningsfångar och sådana, som under sinnessjukdom begått straffbar handling och därför icke kunnat till straff dömas — funnos vid årets slut å samtliga hospital 102, nemligen 80 män och 22 kvinnor; vid slutet af år 1875 voro de 96, och deras antal hade således ökats med 6. Kriminalpatienterna utgjorde omkring 1 på 15 af alla befintliga sjuka, 1 på vid pass 10 af män och 1 på 34 af kvinnor. Det största relativa antalet vårdades i Malmö och Vadstena.

Beträffande arten af de brottsliga handlingar, hvilka af ifrågavarande kriminalpatienter blifvit begångna, hänvisas till § 10 af Bil. A.

Bland de qvarliggande 1,514 räknades 53 % till lugne, 37 % till orolige och 10 % till våldsamme sjuke. Såsom snygge räknades 78 % och osnygge 22 %. Af samme 1,514 voro 42 öfver 70 år gamla och 20 tjugu år eller derunder; 274 hade varit intagne ett års tid eller derunder, 765 fem år eller längre.

Med hänsyn till tillfälligt uppträdande kroppsliga sjukdomar (Tab. 15) bland de sinnessjuka har *helsotillståndet* under redovisningsåret varit jämförelsevis tillfredsställande. Inom samtliga hospital har vård lemnats för 363 dylika sjukdomsfall — 195 bland män och 168 bland kvinnor — hvilket, likasom föregående år, svarar mot ett sjukdomsfall på hvar femte vårdad. De talrikast förekommande sjukdomarne hafva varit i första rummet katarrher och inflammationer inom matsmältningskanalen, dernäst lunginflammationer och luftrörskatarrher. Bland infektionssjukdomar hafva uppträdt endast 2 fall af tyfoidfeber, 2 fall af varfeber och 2 fall af frossa. De sjukdomar, som föranledt de flesta dödsfallen (Tab. 7), voro lunginflammationer, hjernlidanden och tuberkelsjukdom. Endast ett fall af sjelfmord har förekommit.

Hvad de vårdades *stånd och yrke* beträffar, hvarom Tab. 13 lemnar närmare upplysning, torde förtjena anmärkas att af enskild betjening, icke till jordbruksklass hörande, vårdats 219 af hvilka 33 under året intagits; samt att bland dessa 170 eller 80 % voro kvinnor, bland hvilka 29 eller 88 % af de intagne, till samma klass hörande, inkommit under året. Bland de vårdade voro 187 fattighjon, deraf 116 kvinnor. Tillhörande klassen folkskollärare vårdades 20, deraf 15 voro kvinnor. Sjuke studerande från universitet och elementarläroverk vårdades till ett antal af 38, deraf 4 blifvit under året intagne; år 1875 vårdades 39 och intogos 6.

För de 1,324 bland de vårdade, (Tab. 14), för hvilka *sjukdomsorsakerna* kunnat antagligen utrönas, uppgifvas dessa orsaker såsom moraliska i 455 fall eller för 34 %, och hos kvinnor i vida större antal än

hos män. Ärftligt anlag har kunnat utrönas för 467 bland 1,324 eller för 35 %; hos 343 bland dessa 467 konstaterades direkt ärftligt anlag.

Såsom orsak till sinnessjukdom förtjenar missbruket af spritdrycker särskild uppmärksamhet. Under redovisningsåret hafva 78 sinnessjuka — 70 män och 8 kvinnor — blifvit vårdade, hvilkas sjukdom af denna orsak uppkommit; och bland dessa intogos under året 19, nemligen 16 män och 3 kvinnor. Under år 1875 vårdades 65 män och 6 kvinnor eller tillsammans 71, deraf under året blifvit intagne 13 män, inga kvinnor. Från talrikheten af dessa fall kan emellertid ingen säker slutsats dragas rörande dryckenskapslastens till eller aftagande, enär på långt när icke alla sinnessjuka, som fallit offer derför, till vård å hospital anmälas eller äro till sådan vård berättigade.

Rörande de vid årets slut befintlige sjukes *boningsort* vid insjuknandet (Tab. 12) anmärkes att 72 % voro boende å landsbygden och 28 % i stad; dessa tal likasom det i förra årsberättelsen anmärkta förhållandet, att hvad landsbygden angår männens antal är öfvervägande, men för stad kvinnornas, äro desamma som förut. Förhållandet mellan antalet *gifta* och *ogifta* sinnessjuka visar sig fortfarande vara som 31 till 69; liksom ock att bland å hospitalen befintlige män de giftes antal (25 %) är betydligt lägre än bland befintlige kvinnor de gifta kvinnornas (38 %).

Underhållsdagarnes antal för de under året vid samtliga hospital vårdade har uppgått till 547,319 eller till 6,706 utöfver antalet 1875, Häraf beräknas medelantalet dagligen vårdade till 1,495 mot 1875 års medeltal 1,481.

Totalkostnaden för sjukvården i dess helhet (Tab. 16), utgifterna för byggnader, reparationer och onera undantagna, uppgår till 624,323 kronor 56 öre eller till 18,977 kronor 94 öre mer än år 1875. Vid denna kostnadssummas fördelning på underhållsdagarne erhålles såsom totalmedelkostnad för *hvarje vårdad för dag* 1 krona 14 öre, och *för år* 415 kronor; motsvarande tal för 1875 voro 1 krona 12 öre och 408 kronor. Medelkostnaden för sjukvården för hvarje dag vid samtliga hospitalen har varit 1,710 kronor mot 1,658 kronor föregående år. Vid de särskilda hospitalen äro kostnaderna ganska olika; lägst har medel dagskostnaden detta år liksom förut varit vid Vadstena, nemligen 88 öre; högst vid Hernösands hospital 1 krona 44 öre och vid Göteborgs 1 krona 43 öre. *Utspisningskostnaden* utgör för alla hospitalen 258,163 kronor eller i medeltal för hvarje sjuk för dag 45,79 öre och för år 167 kronor. *Läkemedelskostnaden* 5,200 kronor motsvarar 0,95 öre för hvarje sjuk och dag.

Antalet af de vid hospitalen anstälde tjänstemän (Tab. 17) har icke under året undergått någon förändring. Sjukvaktarepersonalen, som under året ökats med en sjukvakterska vid Göteborgs hospital, uppgår till 149, hvadan hvar och en bland dem är anställd för i medeltal 10,03 sjuke.

2. Själavård och undervisning.

Från de af hospitalspredikanterna afgifna årsberättelser rörande själavård samt religions- och skolundervisning meddelas följande.

Likasom föregående år hafva Gudstjenster å sön- och helgdagar blifvit vid alla hospital hållna och andaktsöfningar jemte morgon- och aftonböner på sedvanligt sätt förrättade. Den h. Nattvarden har ock blifvit meddelad åt sådana sjuke, som ansetts kunna fatta detta sakraments betydelse.

Vid *Hernösands* hospital har medeltalet sjuke som bevistat Gudstjensten varit omkring 30, hälften af hvardera könet. Intet störande uppträde hade dervid förekommit. Flere sjuke hade derunder visat icke

allenast interesse, utan äfven rörelse; särskildt hade kyrkosången synts verka lugnande. Predikanten antager med säkerhet att religionsgrubbel hos det minsta antalet sjuke varit den egentliga orsaken till deras sinnesrubbing, ehuru deras fantasier röra sig omkring religiösa föremål. Ingen patient hade under året begått Nattvarden. Religionsundervisning hade meddelats åt flere, hvilka med större eller mindre framgång, men gerna deri deltagit; en gosse om 14—15 år undervisades för att nästa vår konfirmeras. Undervisning hade ock lemnats i naturlära. Boksamlingen hade ganska flitigt anlitats, och somliga patienter hade genomläst nästan hela boksamlingen.

Upsala hospital. Gudstjensten hade bevistats af 30 till 60 patienter, i öfvervägande antal män, hvilket förhållande Predikanten anser kunna förklaras af den relativt större stillsamhet och disciplin, som i allmänhet utmärker manlige framför qvinliga patienter. Ordningen hade blott undantagsvis blifvit störd, och då vanligen af epileptiske sjuke; den gemensamma kyrkosången och bönen hade verkat en förvånande stillhet äfven hos bråksamma patienter. Nattvardsgång hade hållits vid fyra Gudstjenster och ett mindre antal patienter hvarje gång deri deltagit. Religions- och skolundervisning har meddelats fyra gånger i veckan och åt omkring 30, bland hvilka qvinnornas antal var öfvervägande. Interesseset stegrades i icke obetydlig mån då det lästa kunnat illustreras af taflor och afbildningar, En undervisning, åsyftande framsteg och tillväxt i någon viss kunskapsgren har detta i egentlig mening dock icke varit, utan endast dermed afsetts en välgörande sysselsättning. Bokförrådet innefattade 290 arbeten i 398 nummer; under året tillkommo 40 arbeten. Antalet utlånta volumer var 105 och bland dem hade 72 utlånats till 117 olika patienter. Böcker af religiöst syfte och i den lättare berättande stilen hade varit mest anlitade.

Stockholms hospital. De kyrkobesökandes antal hade varit olika, men i medeltal uppgått till 30, deraf omkring hälften män och hälften qvinnor; en särdeles god ordning hade dervid varit rådande, och något nämnvärdt undantag derifrån har icke egt rum. Nattvardsgång hade hållits 3 gånger och 13 sjuka deruti deltagit. Utom de gemensamma bönestunderna hade äfven enskild bön och bibelläsning blifvit af Predikanten företagen å sjukrummen. Angående ordets och bönens inverkan på de sjuke anför Predikanten samma erfarenhet som i förra årets berättelse finnes framlagd. De iakttagelser, som blifvit gjorda rörande sådana sjuka, hvilka anses lida af s. k. religionsgrubbel, hafva lemnat det resultat, att man ej med skäl kan tillskrifva religionen skulden till sjukdomens utbrott, för hvilken åsigt åberopats så väl högt anseende läkares åsigt, att de religiösa grubblerierna äro att betrakta såsom symptom af sjukdomen, ej såsom dess orsak, som ock det förhållandet att man hos dylika sjuka sällan finner någon lefvande religiös kunskap, utan tvärtom okunnighet i religionen, ofta i förening med ett oordentligt lefnadssätt. Rörande sinnessjuke brottslingar och undervisningen i kristendomen anföres detsamma, som i föregående årsberättelse finnes intaget. Undervisning i vanliga läroämnen har under året icke förekommit, emedan dertill lämplige patienter dels alldeles saknats dels efter kortare tids förlopp blifvit utskrifne, och det i allmänhet befunnits nyttigare att med kroppsarbete sysselsätta relativt lugne patienter. Boksamlingen innehöll 195 band, hvaraf 45 under året anskaffade; den hade blifvit flitigt anlitad af dem, som dermed kunnat sysselsätta sig. De böcker, som äro försedda med plancher eller teckningar, hade i synnerhet varit eftersökta.

Nyköpings hospital. Gudstjensterna hafva bevistats af 20 till 30 sjuke, hvilka i allmänhet förhållit sig tysta och uppmärksamma; och detta hade i synnerhet varit händelsen sedan en orgel till ledning för kyrkosången blifvit anskaffad. Nattvardsgång hade hållits tvänne söndagar och deri deltagit 10 sjuke. I anseende till predikantens från anstalten aflägsna bostad hade bönestunder icke kunnat hållas, men Predikanten hade 2—3 gånger hvarje vecka besökt de sjuke som önskat sådana besök eller deraf haft behof. Boksamlingen utgjordes af 138 nummer, hvaraf 28 biblar, nya testamenten och psalmböcker under året blifvit anskaffade. Till de sjuka hade inga andra böcker blifvit utlånade än biblar, enligt Predikantens uppgift dels derföre, att så få kunna göra sig någon läsning tillgodo, dels och i synnerhet emedan han

ansett de i boksamlingen befintliga böcker vara af den beskaffenhet, att de för de sjuke äro alldeles olämplige.

Ur berättelsen från *Vadstena* hospital meddelas att Gudstjensterna fortfarande bevistas af omkring 60 sjuke och att i allmänhet intet störande uppträde derunder inträffat. Under året hade fyra gemensamma nattvardsgångar hållits, hvari 39 patienter deltagit; dessutom hade Nattvarden utdelats till en patient, som af kroppslig sjukdom varit förhindrad infinna sig vid den offentliga nattvardsgången. Gemensamma bönestunder kunde i anseende till hospitalshusens spridda läge icke hållas; men morgon- och aftonbön hade på afdelningarne förrättats af lämplige sjukvårdare, hvarvid Predikanten skiftevis varit tillstädes. Angående bönens och ordets inverkan samt religionsundervisningen innehåller årsberättelsen samma erfarenhet som förra året meddelats. Sinnessjuke brottslingar synas i allmänhet icke mottaga några djupare intryck af Guds ord eller bönen. Skolan har varit delad i tvänne afdelningar, en för qvinkön och en för mankön; lärjungarnes antal har varit 8 af det förra och 7 af det senare, och undervisningen, som omfattat de till folkskolan hörande ämnen, meddelats två dagar i veekan på hvarje afdelning. Boksamlingen utgjorde 629 volumer, hvaraf under året inköpts 36. Utlåning hade skett till 56 patienter; dessutom hafva sjukvakterne under sin uppsigt böcker att tilldela sådana sjuke, som icke ansetts kunna sjelfva derom taga vård. Det oaktadt har ej kunnat förekommas att en del böcker blifvit dels defekta dels alldeles förstörda.

Årsberättelsen från *Göteborgs* hospital meddelar att medeltalet af kyrkobesökande sjuka varit 58, deraf 30 män och 28 qvinnor, och att ingen till afbrott i gudstjensten ledande oordning förekommit. Vid fyra gånger under året hållen nattvardsgång hade 5 män och 10 qvinnor kommunicerat. Allmän morgonbön hade under sommaren vanligen förrättats af Predikanten i kyrkan, under den öfriga delen af året å de lugnare afdelningarne dels af Predikanten dels af någon bland sjukbetjeningen. Hvad religionens inflytande angår yttrar Predikanten att ordet och bönen väl utöfva en god, om än tillfällig verkan på de sjuke, men att den synliga hugnaden af Predikantens verksamhet i allmänhet kan sägas vara ringa. Särskild religionsundervisning hade blifvit meddelad, men i vanliga skolämnena ingen annan, än att tillfälle lemnats åt de patienter, som så önskade, att öfva sig i skrifning. Boksamlingen, hvars storlek icke angifves, hade icke vunnit annan tillökning än de hållna tidskrifterna samt de psalm- och bönböcker, hvilka inköpts i de kasserades ställe. Den hade flitigt begagnats af de sjuke och äfven beredt betjeningen en välbehöflig och helsosam förströelse.

Vid *Vexjö* hospital har antalet sjuke, som deltagit i Gudstjensten, varit omkring 30, och ungefär hälften af hvaradera könet. Gemensam nattvardsgång har hållits fyra gånger, hvaruti förutom tjenstepersonalen 5 patienter, alla qvinliga, deltagit. Enskildt har nattvarden meddelats åt en patient. Bönestunder hafva morgon och afton hållits af betjeningen å de särskilda afdelningarne. Uppsyningsmannen har i egenkap af hospitalets skollärare meddelat såväl religionsundervisning som undervisning i skrifning och räkning åt omkring 10 patienter. Hospitalets boksamling, som vid årets början innehöll 243 böcker, hade under året vunnit en tillökning af 16.

Malmö hospital. Gudstjensterna hafva bevistats af 18—20 manlige och 28—30 qvinliga patienter; god ordning och stillhet hafva dervid varit rådande. Kyrkosången hade i förening med orgelackompanimentet gjort ett godt intryck på åhörarne. Vid tre gånger under året hållen communion hade 16 män och 27 qvinnor blifvit af nattvarden delaktige. Utom gemensam bön morgon och afton å de särskilda afdelningarne hade undervisning hvarje onsdags och lördags eftermiddag meddelats så väl i religionslära som i andra läroämnena. Boksamlingen har varit begagnad af lugna och stilla patienter.

3. Byggnader, jordområden m. m.

Hernösand. I föregående årsberättelse omförmaltes huruledes kontrakt den 27 December 1875 blifvit med Byggmästaren C. H. Hallström afslutadt om utvidgning och förändring af hospitalets byggnader medelst uppförande af tvänne flyglar, det äldre husets restaurerande samt cellbyggnadens reparation och ändring till boställshus, allt i enlighet med den af Eders Kongl. Maj:t gillade och stadfästade plan, hvars detaljer likaledes äro i förra årsberättelsen anförda. Till följd häraf hafva under 1876 grund blifvit lagd till båda flyglarne och sockel satt till den södra flygeln; hvarjemte medelst öfverenskommen ändring i en punkt i kontraktet en sådan ordning vid arbetenas utförande blifvit bestämd, att nybyggnaderna skola vara till inflyttning färdiga i November 1878 och boställshuset den 1 Juli 1879. Den kontraherade byggnadssumman utgör 298,500 kronor.

För öfrigt hafva inga andra reparations- eller andra arbeten blifvit företagna, än den flyttning af stängsel och upptagande af nya ingångar, som af nybyggnaden gjorts nödvändiga.

Från framlidne Hospitals-Sysslomannen Floderus sterbhusdelegare hade för 1,050 kronor blifvit inköpte ett lusthus med derinvid belägen sjöbrygga samt ett sjöbadhus, hvilka Floderus för egna medel å hospitalets område anlagt.

Upsala. Sedan genom Hospitalsdirektionens försorg fullständig plan till nybyggnader redan 1873 blifvit uppgjord och af Serafimer-Ordensgillet befunnen tillfredsställande, upptog Ordensgillet uti sin underdåniga skrifvelse den 22 November samma år bland andra föreslagna hospitalsnybyggnader äfven en sådan vid Upsala, afsedd för mottagande af 100 sjuke och beräknad att kosta 551,000 kronor. Efter det Riksdagen 1874 beviljat medel för dylika byggnader, gick uppå Nädig befallning Ordensgillet i författning om uppgörande af ritningar och kostnadsförslag till nybyggnad vid Upsala för inrättande af 120—130 nya sjukplatser. Dessa ritningar befunnos emellertid vid anställd granskning och fullständigare undersökning af grunden icke lämpa sig för den utsedda byggnadsplatsen, hvarföre helt och hållet nya ritningar jemte kostnadsförslag uppå Ordensgillet's uppdrag uppgjordes af Arkitekten A. Kumlien enligt af Öfverläkaren Prof. Kjellberg framlagdt program och i samråd med honom. Detta af Ordensgillet godkända förslag, som afsåg beredandet af 220 sjukplatser med en kostnad af 1,022,000 kronor, har under året 1876 blifvit hos Eders Kongl. Maj:t till fastställelse anmält; hvarefter Eders Kongl. Maj:t, efter det hospitalets Direktion äfvensom Sundhets Collegium deröfver afgifvit infortrade utlåtanden, uti Nädigt Bref den 30 December 1876 väl "funnit godt gilla Serafimer-Ordensgillet's förslag i afseende på den tillämnade nybyggnaden vid Upsala hospital, dess ändamål att vara en vårdanstalt endast för sinnessjuke af mankönet samt det antal sådana sjuka, som beräknats kunna der inrymmas, äfvensom hufvudgrunderna för byggnadsplanen"; men tillika beslutit att en för uppgörande af förslag till nya hospitalsbyggnader nedsatt kommission skulle granska omförmalda ritningar och, med ledning af mot dem framställda anmärkningar, föreslå de ändringar deri, som må finnas nödiga, dock med iakttagande att det uppgjorda kostnadsförslaget icke öfverskrides.

På samma plats, der det under förra året nedbrunna uthuset stod, har en ny byggnad af tegel blifvit uppförd af samma längd, men något större bredd. Huset innehåller ett större förvaringsrum för sågad ved, tvänne dylika för inventarier, samt tvänne vagnsbodar. Den redan beslutade nybyggnaden af en portvaksstuga har deremot icke kunnat verkställas, emedan det dertill bestämda anslaget befunnits vara otillräckligt.

Reparationsarbeten hafva med en kostnad af 8,572 kronor blifvit verkställda dels i stora hospitalshuset, dels i nedre hospitalet och boställshuset; dessa reparationer hafva bestått i skrapning och vattnifning af tak och väggar, inläggning af nya golf, oljemålning af allt träarbete och af väggar till 6—7 fots höjd

o. s. v. I köksafdelningen har ett större reparationsarbete å ångkokningsapparaten utförts och cementgolf inlagts i diskrummet.

Stockholm. Stora hospitalsbyggnaden har blifvit försedd med åskledare, hela kallvattensledningen i samma byggnad omlagd med galvaniserade jernrör, hvarjemte den 1875 påbörjade förbättringen af uppvärmningsapparaten på 4:e och 5:e underafdelningarne blifvit fullbordad. Kostnaden härför har uppgått till 10,785 kronor. För öfrigt hafva åtskilliga nödiga reparationer å stora byggnaden, stall- och tvättbyggnaderna samt stängselplankor m. m. blifvit verkställda med en utgift af 4,072 kronor. Å jordområdet framför hufvudbyggnadens facad har anläggning af park påbörjats medelst beredning af gräsvall, anläggning af promenadvägar samt plantering af buskar och träd.

Nyköping. Å byggnaderna hafva inga andra reparationer blifvit verkställda än målning inom åtskilliga lokaler. Hospitalets åkertappa har blifvit täckdikad, plan uppgjord till dess förändring till trädgård med park samt en mängd buskar och träd inköpts för att följande vår utplanteras.

Vadstena. Under året hafva endast utförts nybyggnad af tvänne genom drifis förstörda vattenhemtningsbryggor och nödiga reparationer af anstaltens många lokaler; hvartill, oafsedt det betydande biträde hospitalets arbetsföra personal dervid kunnat lemna, användts 6,470 kronor. Någon tillökning i det, för beredande af ökad tillfälle för de sjuka att sysselsätta sig med jordbruk och för underlättandet af samfärdseln mellan hospitalets båda hufvudafdelningar, erforderliga jordområde har icke under året kunnat åstadkommas.

Göteborg. Den af Ordens-Gillet beslutade förändring inom cellafdelningen i ändamål att förebygga ljudets alltför starka fortplantning derinom hade under året 1876 blifvit utförd med en kostnad af 5,873 kronor och enligt Öfverläkarens uppgift visat sig i väsendtlig grad uppfylla det dermed afsedda ändamål. I öfrigt hade uti halmboden ett stall för Direktionsledamöternas och andra resandes hästar blifvit inredt, samt åtskilliga målnings- och andra reparationsarbeten inom byggnaderna blifvit verkställda. Utomhus hafva jordschaktningar, fyllningar, dikens upptagande samt en väganläggning utförts samt köksträdgården utvidgats och den till park afsedda hospitalsplanen besåts med gräs och planterats med buskar och träd; vid hvilka arbeten arbetsföra patienter lemnat 3,669 dagsarbeten.

Hospitalets saknad af egen begravningsplats gör sig fortfarande kämbart. Likaledes föreligger behof af utvidgadt jordområde för att, då arbetena vid ordnandet af hospitalets omgifning snart äro afslutade, bereda patienterna tillfälle till erforderlig sysselsättning med arbeten utomhus och vid jordbruk. Med anledning häraf har Ordens-Gillet åt Direktionen uppdragit att inleda underhandling med egarne till säteriet Hökålla för att, såsom Direktionen föreslagit, söka åt hospitalet förvärfva återstående $\frac{1}{2}$ af det hemman Storehagen, från hvilket hospitalets nu egande $\frac{1}{2}$ blifvit utbrutne.

Vexjö. Den utvidgning af cellafdelningarne, som i förra årsberättelse finnes beskrifven, har under året blifvit verkställd; de derigenom beredda nya sjukplatser för 36 patienter, hvartill komma 2 platser uti det gamla cellhusets numera obehöfliga badrum, hafva mot årets slut kunnat börja beläggas. Af Öfverläkarens årsberättelse kan icke inhemtas hvarken om och hvilka reparationer i öfrigt blifvit verkställda eller huru stor kostnad de tagit i anspråk.

Malmö. En veranda på mansafdelningens D (för oroliga) gård har blifvit förlängd och tvänne korridorer samt en del dertill gränsande rum å qvinnoafdelningen försetts med nya, oljedränkta golf. För öfrigt äro endast de nödvändigaste reparationer verkställda, alltsammans med en kostnad af 4,122 kronor.

Till uppförande af byggnader för den nya anstalten för sinnessjuke invid staden *Lund* enligt den af Arkitekten P. U. Stenhammar uppgjorda och af Eders Kongl. Maj:t stadfästade plan, för hvilken i sista årsberättelsen redogjordes, afslutades byggnadskontrakt med Byggmästaren C. H. Hallström dels den 16 December 1874, hvarigenom Hallström förband sig att mot en summa af 458,000 kronor hafva till slutet

af 1877 färdiga fyra sjukhusbyggnader (V, VI, VII och VIII), dels den 21 Juni 1876 med åtagande för Hallström att mot en summa af 690,000 kronor hafva till slutet af 1879 uppfört ytterligare 11 byggnader, nemligen administrationsbyggnad (III), ekonomi- och tvätthus (IV), två s. k. lasarett (I och II), två cellhus (IX och X), läkareboställe, sysslomansboställe samt verkstadshus, stallbyggnad och portvaktstuga. Dessutom aftalades med ingenjörfirman Wiman & Compani genom kontrakt den 21 December 1876 om uppsättandet af eldstäder och varmvattenapparater i de fyra förstnämnda byggnaderna mot en summa af 58,235 kronor.

Bland de sålunda öfverenskomna byggnadsarbeten, hvilka börjades 1875, hade vid slutet af 1876 paviljongerna V och VI blifvit färdiga så när som på sista oljetrykningen, paviljongerna VII och VIII, äfvensom Öfverläkarens och Sysslomannens boställshus bragta under tak samt grund lagd till paviljongen IV. Derjemte hade några planterings- och planeringsarbeten verkställts.

Af de sammanlagda belopp, utgörande 1,600,000 kronor, hvilka uppå Eders Kongl. Maj:ts framställning blifvit af Riksdagen beviljade för åren 1874, 75 och 76 till nya hospitalsbyggnader, hafva vid 1876 års utgång blifvit använda 709,292 kronor 97 öre, nemligen för nybyggnader i Hernösand 78,750, för utvidgning af Vexjö hospital 86,514 kronor 86 öre, för nybyggnader vid Lund 499,457 kronor 15 öre samt för arkitekt- och inspektionsarfvoden, ritningar, resekostnadsersättningar m. m. 44,570 kronor 96 öre.

De utgifter, som för öfrigt utgått för byggnader, reparationer och förändringar vid samtliga hospitalen, uppgå till ett sammanlagdt belopp af 83,038 kronor 27 öre. De olika belopp, som häraf komma på hvarje hospital, inhemtas af Bil. C. Denna utgiftssumma utgjorde 56,113 kronor 1875, — 59,814 kronor 1874 — och 75,285 kronor 1873.

4. Beklädnad, sängutredning och inventarier.

Kostnaden för inköp och underhåll af *beklädnadspersedlar, linne och sängutredning* vid samtliga hospitalen har under redovisningsåret uppgått till 55,429 kronor 53 öre, genom hvilken summas fördelning på medeltalet under året dagligen vårdade, hvarje hela året upptagen sjukplats befinnes hafva, med afseende på dessa effekter, i medeltal kostat 37 kronor 8 öre. Denna kostnad har under de föregående fyra åren varierat mellan 26 och 31 kronor.

Utgifterna för inköp och underhåll af *möbler, sängar, serviser och öfriga inventarier* hafva uppgått till 17,509 kronor 56 öre, eller i medeltal för hvarje året om upptagen sjukplats till 11 kronor 71 öre. Under de fyra föregående åren vexlade detta tal mellan 10 och 13 kronor.

Dessa kostnader äro naturligtvis olika för olika hospital såsom Bil. C utvisar. Att desamma icke äro drygare, oaktadt den hårda medfart kläder och andra inventarier äro från de sjukas sida underkastade, förklaras deraf, att en betydlig mängd linnepersedlar och beklädnadsartiklar äfvensom en del inventarier fortfarande istandsättas eller förfärdigas inom hospitalen af arbetsföre patienter.

5. Uppvärmning och lyshållning.

Utgifterna för dessa ändamål hafva under redovisningsåret uppgått till 65,659 kronor, eller 4,779 kronor mindre än föregående året. Hvarje under hela året upptagen sjukplats har således med afseende å uppvärmning och lyshållning medfört en medelkostnad af 43 kronor 92 öre. Denna kostnad är för öfrigt

ganska olika vid olika anstalter; vid Stockholms hospital uppgår densamma till inemot 69 kronor och vid Göteborgs till 64 kronor, men vid Vadstena endast till 29 kronor 40 öre.

6. Mathållning och utspisning.

Mathållningen har skett på samma sätt som under förra året, nemligen genom entreprenad å hvarje dagportion vid Vadstena, Vexjö och Visby hospital, men vid de öfrige medelst egen hushållning sålunda, att utspisningsartiklarne genom entreprenad uppköpas och af egen betjening tillredas. Hela utspisningskostnaden för året (Tab. 16) har uppgått till 258,163 kronor, hvilket belopp, deladt med underhållsdagarnes antal, ger en medelkostnad af utspisningen för hvarje sjuk och dag af 45,79 öre och för år af 167,13 kronor. År 1875 uppgingo dessa belopp till 46,37 öre och 169,35 kronor. Vid de olika hospitalen äro emellertid portionsprisen ganska olika; sålunda variera dagportionsprisen för 1:a klassens patienter mellan 120 öre vid Hernösands och 78,72 öre vid Stockholms hospital; för 2:a och 3:e klassens sjuke äro de högst vid Hernösands med 64,50 öre och lägst vid Stockholms med 35,84 öre. En minskning i medelportionspriset har således under året inträdt, hvilken, ehuru uppgående endast till 0,38 öre, likväl beräknad på samtliga underhållsdagar medfört en besparing af 3,174 kronor.

7. De sjukas sysselsättning.

Beredandet af lämplig kroppslig sysselsättning, såsom icke allenast medförande ekonomisk fördel för hospitalen, utan äfven utgörande ett viktigt medel till de sjukas återställande eller förbättring, har fortfarande varit föremål för Öfverstyrelsens och Läkarnes bemödanden. Vid hospitalen i Malmö och Visby saknas emellertid tillfälle till arbete i fria luften; vid Vadstena, Göteborg och Vexjö är det nog inskränkt och vid Hernösand har detsamma, oaktadt det inköpta jordområdet, minskats till följd af den pågående nybyggnaden. För verkställda arbeten lemna Öfverläkarnes berättelser utförliga redogörelser, ur hvilka må, såsom bevis i hvad mån de sjuke kunna sysselsättas, här anföras: att vid *Hernösands* hospital förrättats 12,265 dagsverken, hvaraf beräknats såsom alla hvardagar sysselsatte 22 män och 18 kvinnor; vid *Upsala* 12,320 mansdagsverken af 41 dagligen sysselsatte; vid *Stockholms* 10,551 mans- och 9,961 qvinsdagsverken, dervid 48 män och 74 kvinnor eller vid pass hälften af alla vårdade deltagit; vid *Göteborgs* 9,371 mans- och 6,480 qvinsdagsverken af 50 män och 50 kvinnor; vid *Malmö* 6,142 mans- och 3,419 qvinsdagsverken. Qvinnornas biträde har anlitats dels för köksgöromål, tvätt och rengörning inomhus, dels och i synnerhet för spånad, väfnad, sömnad, strumpstickning m. m. hvarigenom en betydlig mängd beklädnads- och sängkläders-inventarier kunnat förfärdigas nya eller repareras. För verkställdt arbete hafva de sjuke erhållit uppmuntran eller ersättning dels i pengar dels med kaffe och högre brödportion, männen äfven med tobak.

8. Utrymme.

Ehuruval vid jämförelse mellan de vid hvarje hospital befintliga sjukplatsernas antal (Tab. 1) och medelantalet sjuke för dag (Tab. 16) äfvensom antalet vid årets slut qvarliggande (Tab. 10) det visar sig att det förra vid några hospital med en procent öfverstiger de senare, får man dock icke deraf draga den slutsats att bristen på utrymme under redovisningsåret varit mindre än under de föregående. Huru öfver-

fylda hospitalen under året varit framgår deraf, att t. ex. vid Malmö hospital 26 män och 4 kvinnor vid årets utgång väntade på intagning. Antalet af ansökningshandlingar rörande inträde å hospital, — hvilka enligt 9 § 1 mom. af nådiga Stadgan den 5 Mars 1858 det åligger vederbörande direktions att, då alla platser inom respektive hospital äro upptagne, öfverlemna till Öfverstyrelsen, som då hänvisar de sökande till annat hospital, der plats för tillfället eller i närmaste framtid anses kunna beredas, — har under redovisningsåret uppgått till icke mindre än 170 mot 154 år 1875 och 117 år 1874.

En annan omständighet torde äfven härvid böra tagas i betraktande, nemligen svårigheten att hålla alla platser besatta, utan att å afdelningarne för lugnare sjuke inrymma våldsamma, då dessa icke finna plats å de för våldsamma sjuke afsedda afdelningarne.

9. Allmänna Hospitals- och Barnhusfonden.

Beträffande denna fonds inkomster och utgifter under redovisningsåret åberopas Bilagorna B och C. Bilagan D upptager ett sammandrag af samma fonds kapitalräkning.

Idiothemmet å Johannesberg.

Enligt den af Emanuela Carlbeck till Föreningen för sinnesslöa barns vård afgifna berättelse har högsta antalet af de barn, som vid denna anstalt vårdats under år 1876, varit 38, af hvilka 3 under årets lopp hemflyttat. Endast 4 bland 35 ansökningar om inträde hade kunnat beviljas. Trenne barn äro fortfarande anställda såsom tjenare vid anstalten, hvars personal utgöres af 2 lärarinnor, 1 hushållerska, 1 kokerska, 1 sömmerska, 1 tvätterska, 6 sköterskor, 6 pigor och 1 förvaltare. För 28 barn erläggas årsafgifter, nemligen för 1 med 600 kronor, för hvarje bland de öfriga 50 till 400 kronor. Frielevernas antal har varit 8; således har det vid statsanslaget fastade villkor blifvit uppfyllt. Tolf bland de intagna barnen hafva icke kunnat mottaga någon undervisning.

Årsafgifterna hafva uppgått till 8,700 kronor; såsom understöd har hemmet uppburit 5,000 kronor statsanslag, 1,000 kronor af Skaraborgs läns Landsting samt 100 kronor af Skyddsföreningen för sinnessjuke.

Skolan för sinnesslöa barn i Stockholm.

Vid årets början funnos vid denna skola 20 elever; under årets lopp intogos, enligt den af Styrelsens för Föreningen för sinnesslöa barn utgifna berättelse, 7 och utskrefvos 4, så att vid årets slut elevantalet utgjorde 23, nemligen 18 gossar och 5 flickor. Bland dessa erlade 7 elever full afgift, 9 half afgift och 7 voro frielever, nemligen 4 på Statens anslag och 3 på enskilda friplatser. Tjenstepersonalen utgjordes af 12 personer, beräknad för intagning i skolan af 30 elever.

Årsafgifterna uppgingo till 4,525 kronor, hvarjemte inkomsterna utgjorts af det med villkor, att minst 20 elever och bland dem 6 kostnadsfritt vid skolan vårdas, beviljade statsanslaget af 5,000 kronor samt ledamotsafgifter, gåfvor, räntor m. m., till det belopp, att hela årsinkomsten varit 12,941 kronor. Utgifterna stego till 11,095 kronor.

Den nybyggnad invid den gamla gårdsbyggnaden, som uppförts på Föreningens fasta egendom N:o 16 Norrtullsgatan, hade under året blifvit fullbordad och tagen i bruk. Genom denna utvidgning kan skolan lemna plats för 30 elever.

Skyddsföreningen för sinnessjuka.

Denna af enskilde personer stiftade förening har under 1876 fortsatt sina bemödanden att bereda understöd åt behöfvande tillfrisknade, då desse utskrifvas från hospitalen. För detta ändamål hafva till hospitalens Öfverläkare öfverlemnats sammanlagdt 975 kronor, för att efter deras pröfning utdelas. Af detta belopp hafva 84 konvalescenter vid utskrifningen erhållit understöd, hvarförutan en behöfvande på särskild ansökan erhållit 15 kronor. Till idiothemmet vid Johannesberg har Föreningen, i likhet med hvad under de föregående sex åren egt rum, äfven för 1876 öfverlemnats 100 kronor.

Under sin femtonåriga verksamhet har Föreningen utdelat ett sammanlagdt belopp af 10,658 kronor. Dess behållning till 1877 utgjorde 23,082 kronor 72 öre.

Sundhets Collegium framhärdar med djupaste vördnad, trohet och nit,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåter

N. J. BERLIN.

O. F. HALLIN.

EDV. EDHOLM.

C. EDLING.

P. A. TÖRNBLOM.

A. J. Bruzelius.

Stockholm den 31 December 1877.

Redogörelse för sjukvården å Rikets samtliga Anstalter för sinnessjukes behandling under år 1876.

§ 1.

Öfversigt öfver antalet vårdade å samtliga anstalter för sinnessjukes behandling under år 1876.

Tab. 1.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
	Antal befintliga sjukplat- ser vid årets början.	Qvarliggande sjuke från år 1875.			Intagne under år 1876.			Summa vårdade under år 1876.			Afförde under år 1876.			Qvarliggande till år 1877.		
		m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.
Hernösands	139	74	62	136	18	11	29	92	73	165	22	10	32	70	63	133
Upsala	155	74	73	147	35	29	64	109	102	211	31	26	57	78	76	154
Stockholms	224	114	109	223	19	32	51	133	141	274	19	33	52	114	108	222
Nyköpings.....	70	35	35	70	10	13	23	45	48	93	11	12	23	34	36	70
Wadstena.....	360	168	184	352	25	26	51	193	210	403	20	26	46	173	184	357
Wexiö	190	97	89	186	26	30	56	123	119	242	10	24	34	113	95	208
Göteborgs	170	81	78	159	50	45	95	131	123	254	44	39	83	87	84	171
Malmö	175	91	85	176	9	32	41	100	117	217	10	38	48	90	79	169
Wisby	30	12	14	26	4	4	8	16	18	34	2	2	4	14	16	30
Summa	1,513	746	729	1,475	196	222	418	942	951	1,893	169	210	379	773	741	1,514

1. Antalet af befintliga sjukplatser vid årets början.

Redogörelsen för 1875 upptager de vid samma års slut befintliga sjukplatsernas antal till 1,513, hvilket antal varit det tillgängliga äfven vid början af 1876 samt större delen af samma år. Mot detta års slut upprättades i Wexiö 38 nya platser, hvaremot 8 af de förut provisoriskt inrättade indrogos, till följd hvaraf sjukplatsernas antal vid 1876 års slut uppgick till 1,543.

2. Qvarliggande sjuke från år 1875.

Vid redovisningsårets början funnos å samtliga anstalter 1,475. Af dessa voro 746 män och 729 qvinnor; 50,58 % af de förre och 49,42 % af de senare. Från 1874 till 1875 qvarlåg afven 1,475.

3. Intagne under år 1876.

Antalet intagne har varit 418, nemligen 196 män, 222 qvinnor; 46,89 % af de förre, 53,11 % af de senare. Under 1875 intogos 347, således 71 färre än under 1876. De under 1876 intagne utgjorde 22,08 % af de under samma år vårdade; under 1875, 19,05 %.

4. *Antalet vårdade under år 1876.*

Detta antal har varit 1,893, nemligen 942 män, 951 qvinnor; 49,76 % af de förre, 50,24 % af de senare. Under 1875 vårdades 1,822, således 71 färre än under redovisningsåret.

5. *Afförde under år 1876.*

Afförde (friska, förbättrade, oförbättrade eller döda) hafva blifvit 379; 169 män, 210 qvinnor; respektive 44,59 % och 55,41 %. Af alla vårdade hafva 20,02 % blifvit afförde. Under 1875 affördes 347 d. v. s. 19,05 % af de under detta år vårdade. — Jämförelsen mellan intagne och afförde utvisar att under redovisningsåret blefvo 39 flere intagne än afförde. — Under 1875 voro de intagne lika många, som de afförde.

6. *Qvarliggande till år 1877.*

Dessas antal är 1,514. Från 1875 till 1876 qvarlägo 1,475. För 1876 har således antalet qvarliggande ökats med 39. Af de till 1877 qvarliggande voro 773 män, 741 qvinnor; respektive 51,05 % och 48,95 %.

Bland de vid redovisningsårets slut vårdade tillhörde 62 första betalningsklassen, 1,452 de öfriga klasserna.

§ 2.

Öfversigt öfver *sjukdomsformerna*, hvilka förekommit bland vårdade å samtliga anstalter för sinnessjukas behandling under år 1876.

Tab. 2.

1.	2.			3.			4.			5.			6.			7.			8.			9.		
	Ursinne, <i>Mania.</i>			Tungsinne, <i>Melancholia.</i>			Vansinne, <i>Ecnia.</i>			Förryckhet, <i>Paranoia.</i>			Svagsinnet, <i>Dementia.</i>			Fånighet, <i>Idiotia.</i>			Allmän förlamning, <i>Paralysis generalis.</i>			Fallandesot, <i>Epilepsia.</i>		
	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	S:a.
Hernösands	14	15	29	14	15	29	9	4	13	11	11	22	35	24	59	—	2	2	3	—	3	6	2	8
Upsala	25	29	54	22	25	47	22	8	30	26	25	51	8	11	19	1	2	3	3	2	5	2	—	2
Stockholms	56	56	112	33	56	89	25	13	38	9	8	17	1	7	8	2	—	2	4	—	4	3	1	4
Nyköpings	8	10	18	6	14	20	5	2	7	11	12	23	6	6	12	4	3	7	1	—	1	4	1	5
Wadstena	37	54	91	29	32	61	30	32	62	11	15	26	50	41	91	18	28	46	3	—	3	15	8	23
Wexjö	34	43	77	22	22	44	27	10	37	10	11	21	19	28	47	2	1	3	1	—	1	8	4	12
Göteborgs	41	46	87	33	41	74	12	9	21	16	13	29	12	7	19	3	5	8	5	—	5	9	2	11
Malmö	6	24	30	8	18	26	40	38	78	28	33	61	13	4	17	3	—	3	—	—	—	2	—	2
Wisby	6	8	14	4	9	13	1	—	1	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	3	1	4
Summa	227	285	512	171	232	403	171	116	287	123	128	251	144	128	272	34	41	75	20	2	22	52	19	71

1,893

1. *Ursinne.* Behäftade med denna sjukdomsform hafva 512 blifvit vårdade; nemligen 227 män och 285 qvinnor; respektive 44,34 % och 55,66 %. I förhållande till *alla* vårdade utgöra de 27,05 %, och 24,09 % af vårdade män, 29,97 % af vårdade qvinnor. Motsvarande tal för 1875 voro 27,44 %; 24,06 %; 30,76 %, utvisande att fortfarande såväl något mer än en fjerdedel af alla vårdade lida af ursinne, som ock att qvinnornas antal är högre än männens. Under redovisningsåret har antalet för ursinne vårdade i förhållande till öfrige vårdade varit högst å anstalterna i Stockholm och Göteborg: 40,88 % å den förra, 34,21 % å den senare, då Wisby icke toges med i beräkning. Detta var äfven 1874 och 1875 förhållandet, men under flere föregående år har antalet varit högst vid Stockholms och Upsala anstalter, hvilken sistnämnda nu är den fjerde i ordningen.

2. *Tungsinne*. Antalet vårdade är 403, nemligen 171 män, 232 kvinnor, respektive 42,43 % och 57,57 %. Af *alla* vårdade utgöra de af tungsinne sjuke 21,28 %; 18,15 % af vårdade män, 24,39 % af vårdade kvinnor. Erfarenheten under detta liksom från föregående år utvisar att något mer än en femtedel af alla vårdade lida af tungsinne. Summan af vårdade för ursinne och tungsinne utgör 915 eller 48,34 % af alla vårdade; 42,25 % af vårdade män, 54,36 % af vårdade kvinnor. Motsvarande tal för 1875 voro: 48,79 %; 43,02 %; 54,45 %.

3. *Vansinne*. Härunder äro uppförda 287; 171 män, 116 kvinnor; respektive 59,58 % och 40,42 %; 15,16 % af *alla* vårdade; 18,15 % af vårdade män, 12,19 % af vårdade kvinnor. Motsvarande tal för 1875 voro 14,60 %; 17,74 %; 11,52 %.

4. *Förryckthet*. Af 251 vårdade voro 123 män, 128 kvinnor; respektive 49 % och 51 %. Af *alla* vårdade 13,26 %; af vårdade män 13,06 %, af vårdade kvinnor 13,46 %. Motsvarande tal för 1875 voro: 13,01 %; 12,95 %; 13,03 %.

5. *Svagsinnet*. Vårdade 272; 144 män, 128 kvinnor, respektive 52,94 % och 47,06 %. Af *alla* vårdade 14,37 %; af vårdade män 15,29 %, af vårdade kvinnor 13,46 %.

6. *Fånighet*. Vårdade 75; 34 af manligt, 41 af qvinligt kön. Af *alla* vårdade utgöra de fänige 3,96 %; af vårdade män 3,60 %, af vårdade kvinnor 4,31 %.

7. *Allmän förlamning*. Vårdade 22; 20 män, 2 kvinnor. Af *alla* vårdade 1,16 %; af vårdade män 2,12 %, af vårdade kvinnor 0,21 %. Motsvarande tal för 1875 voro: 0,99 %; 1,78 %; 0,21 %.

8. *Fallandesot*. Vårdade 71; 52 män, 19 kvinnor; respektive 73,24 % och 26,76 %. Under 1875 vårdades 63; 74,60 % af manligt, 25,40 % af qvinligt kön. Af *alla* vårdade under 1876: 3,75 %; 5,52 % af vårdade män, 1,99 % af vårdade kvinnor; under 1875, 3,46 % af *alla* vårdade.

Sålunda hafva af *alla* vårdade 27,05 % lidit af ursinne; 21,28 % tungsinne; 15,16 % vansinne; 13,26 % förryckthet; 14,37 % svagsinnet; 3,96 % fånighet; 1,16 % allmän förlamning; 3,75 % fallandesot.

Öfversigt öfver komplikationer med sinnessjukdom, hvilka bland fallandesotssjuke förekommit under år 1876.

Tab. 3.

1.	2.			3.	4.	5.	6.				
	Vårdade under år 1876.			K o m p l i k a t i o n e r.							
				Ursinne.		Tungsinne.		Svagsinnet.		Fänighet.	
	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.
Hernösands	6	2	8	3	1	1	—	2	—	—	1
Upsala	2	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Stockholms	3	1	4	3	1	—	—	—	—	—	—
Nyköpings	4	1	5	3	1	—	—	—	—	1	—
Wadstena	15	8	23	2	1	—	—	7	2	6	5
Wexiö	8	4	12	5	4	1	—	2	—	—	—
Göteborgs	9	2	11	8	2	—	—	—	—	1	—
Malmö	2	—	2	1	—	—	—	1	—	—	—
Wisby	3	1	4	3	1	—	—	—	—	—	—
Summa	52	19	71	30	11	2	—	12	2	8	6

Af de för fallandesot vårdade hafva således 57,75 % tillika lidit af *ursinne*, 19,72 % af *svagsinnet* och 19,72 % varit *fänige*. Det största antalet fallandesjuka vårdas fortfarande på Wadstena, nemligen 5,72 % af alla der vårdade.

Öfversigt öfver de å samtliga anstalter för sinnes-

Tab. 4.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.											
Sjukdomsform.	A n s t a l t.										Årstid för insjuknandet.																							
	Hernösands.	Upsala.	Stockholms.	Nyköpings.	Wadstena.	Wexiö.	Göteborgs.	Malmö.	Wisby.	Summa intagne.	Jannari.	Februari.	Mars.	April.	Maj.	Juni.	Juli.	Augusti.	September.	Oktober.	November.	December.	Okändt.											
	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m. qv.	m.	qv.	S:a.																					
Ursinne. <i>Mania</i>	6	4	11	11	13	11	3	5	6	10	10	13	22	25	4	14	1	2	76	95	171	11	11	8	15	16	11	8	5	13	9	9	13	42
Tnngsinne. <i>Melancholia</i>	4	4	12	13	3	18	3	5	6	8	6	7	12	16	3	8	2	2	51	81	132	10	9	5	12	7	9	5	7	10	9	9	5	35
Vansinne. <i>Ecnolia</i>	3	1	11	2	3	2	2	—	3	5	2	—	5	3	1	7	—	—	30	20	50	—	3	—	5	1	5	—	1	1	3	2	2	27
Förryckthet. <i>Paranoia</i>	2	2	—	1	—	—	2	3	—	—	—	3	—	—	1	3	—	—	5	12	17	2	1	—	3	—	1	1	—	—	—	—	9	
Svagsinnet. <i>Dementia</i>	—	—	—	—	1	—	—	5	2	2	5	1	—	—	—	—	—	—	8	8	16	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	14	
Fånighet. <i>Idiotia</i>	—	—	1	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	
Allmän förlamning. <i>Paralysis generalis</i>	2	—	1	1	—	—	—	3	—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	12	1	13	—	—	—	—	3	1	1	1	—	1	—	6	
Fallandesot. <i>Epilepsia</i>	1	—	—	—	—	—	—	1	4	2	5	1	—	—	—	1	—	—	11	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	13	
Summa	18	11	35	29	19	32	10	13	25	26	26	30	50	45	9	32	4	4	196	222	418	23	24	13	35	27	27	15	15	24	22	22	149	

Förhållandet mellan de intagne och de vårdade (se Tab. 1) vid hvarje anstalt utvisar omsättnings storlek och uttryckes med följande procenttal:

Hernösand.	Upsala.	Stockholm.	Nyköping.	Wadstena.	Wexiö.	Göteborg.	Malmö.	Wisby.
17,58 %.	30,33 %.	18,61 %.	24,73 %.	12,65 %.	23,14 %.	37,41 %.	18,89 %.	23,53 %.

Häraf synes att omsättningen varit trögast vid Wadstena och lifligast vid Göteborgs hospital. Förhållandet härutinnan växlar visserligen för olika år; men vanligen visar sig omsättningen vara minst i Wadstena och Hernösand.

1. *Sjukdomsformerna.* a) *Ursinne.* Af de 171 med denna form intagne voro 76 män, 95 kvinnor; 40,91 % af *alla* intagne; 38,77 % af intagne män, 42,79 % af intagne kvinnor. Motsvarande tal för 1875 voro 40,06 %; 37,82 % och 41,89 %. Med hänsyn till de särskilda anstalterna blir förhållandet mellan intagne sjuke med ursinne och *alla* intagne följande:

Hernösand.	Upsala.	Stockholm.	Nyköping.	Wadstena.	Wexiö.	Göteborg.	Malmö.	Wisby.
34,48 %.	34,37 %.	47,06 %.	34,78 %.	31,37 %.	41,07 %.	49,47 %.	43,90 %.	37,50 %.

b) *Tungsinne.* Intagne 132, nemligen 51 män, 81 kvinnor. Af *alla* intagne utgöra dessa 31,58 %; 26,02 % af intagne män, 36,49 % af intagna kvinnor. Motsvarande tal för 1875 voro 31,70 %; 28,21 %; 34,55 %. Förhållandet mellan intagne sjuke med tungsinne och *alla* intagne vid de särskilda anstalterna har varit:

Hernösand.	Upsala.	Stockholm.	Nyköping.	Wadstena.	Wexiö.	Göteborg.	Malmö.	Wisby.
27,59 %.	39,06 %.	41,18 %.	34,78 %.	27,45 %.	23,21 %.	29,47 %.	26,83 %.	50,00 %.

Af ursinne och tungsinne sjuke hafva således tillsammans blifvit intagne 303, d. ä. 72,49 % af *alla* intagna. Motsvarande tal för 1875 var 71,76 %.

c) *Vansinne.* Af 50 intagne voro 30 män, 20 kvinnor; 11,96 % af *alla* intagne; 15,30 % af intagne män; 9 % af intagne kvinnor. Motsvarande tal för 1875 voro: 12,68 %; 16,02 %; 9,95 %.

3.

sjukes behandling under år 1876 *intagne*.

25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.	42.	43.	44.	45.																					
Ålder vid intagningen.							Sjukdomens bestånd före intagningen.								Antal förutgångna anfall.																										
I 11:te—20:de lefnadsåret.		21—30.		31—40.		41—50.		51—60.		61—70.		Öfver 70 år.		Okänt.	Intet.	Ett.	Trä.	Fyra eller derutöver.	Okänt.																						
m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.																				
8	12	24	28	13	24	17	20	10	8	4	2	—	1	32	42	20	23	7	5	5	2	1	3	—	—	9	13	2	7	34	47	15	17	6	9	3	3	8	11	—	—
—	4	16	19	15	16	9	24	7	16	4	2	—	—	12	14	13	36	8	14	4	6	6	1	1	—	7	4	—	6	43	47	4	10	1	6	1	1	—	1	—	—
—	2	7	—	13	10	5	3	4	4	—	1	1	—	5	2	7	1	5	3	3	2	2	2	1	1	7	8	—	1	25	12	1	3	1	—	—	—	2	—	—	
—	—	—	—	3	1	2	2	4	2	3	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	1	2	—	—	2	8	—	1	4	9	1	1	—	—	—	—	2	—	—	
—	—	3	1	5	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	4	5	1	2	7	6	—	1	1	—	—	—	—	—	—	
1	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	1	—	3	1	7	—	—	—	1	—	—	—	2	1	4	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	11	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
1	1	4	3	3	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	9	4	—	—	11	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
10	19	56	54	53	56	43	52	23	33	10	7	1	1	51	59	46	62	23	22	14	10	14	8	3	1	41	43	4	17	138	127	22	31	9	16	4	4	8	16	—	—

d) *Förryckthet*. 17 intagne; 4,07 % af *alla* intagne; 2,55 % män, 5,40 % qvinnor.

e) *Svagsinhet*. 16 intagne; 3,83 % af *alla* intagne; 4,08 % män; 3,60 % qvinnor.

f) *Fånighet*. 4 intagne; 0,90 % af *alla* intagne; 1,53 % män; 0,45 % qvinnor.

g) *Allmän förlamning*. 13 intagne; 3,11 % af *alla* intagne; 6,12 % män; 0,45 % qvinnor.

h) *Fallandesot*. 15 intagne; 3,59 % af *alla* intagne; 5,61 % män; 1,80 % qvinnor.

2. *Arstid för insjuknandet bland de intagne*. Denna har ej kunnat bestämmas för flere än 269 bland de 418 intagne, således för 64,33 %. Bland dessa har högsta antalet för månad förekommit under April, det lägsta under Mars. Under årets första kvartal hafva 60 insjuknat; under det andra 89; under det tredje 54; under det fjerde 66.

3. *Ålder vid intagningen*. Förhållandet härmed är:

Under 10 år.	11—20 år.	21 30.	31—40.	41—50.	51—60.	61—70.	Öfver 70 år.
0,00 %.	6,96 %.	26,32 %.	26,07 %.	22,73 %.	13,39 %.	4,07 %.	0,47 %.

4. *Sjukdomens bestånd före intagningen*. Bland de 418 intagne har förhållandet härmed kunnat utrönas för 397, således för 94,98 %. De olika beståndstiderna för sagde 397 patienter utvisas som följer:

Under 3 månader.	3—12 månader.	1—2 år.	2—3.	3—4.	4—5.	Öfver 5 år.
27,70 %.	27,20 %.	11,33 %.	6,05 %.	5,54 %.	1,00 %.	21,18 %.

Mer än en fjerdedel af dessa hafva således blifvit intagne inom 3 månader från sjukdomens utbrott. Intagne för *ursinne* inom 3 månader från första utbrottet utgöra 43,27 % af *alla* för sådan sjukdom intagne; af *alla* med *tungsinne* endast 19,69 %; för båda dessa former tillsammans 33,00 % inom 3 månader från insjuknandet.

5. *Antalet förutgångna anfall, före intagningen, af sinnessjukdom*. Detta förhållande har kunnat bestämmas för 375 bland de 418 intagne, således för 89,71 %. De recidiverande fallen och de för första gången insjuknade förhålla sig som följer:

Första gången insjuknade.	Andra gången.	Tredje gången.	Fjerde gången.	Femte gången och derutöver.
70,67 %.	14,13 %.	6,67 %.	2,13 %.	6,40 %.

De för första gången uppträdande fallen förhålla sig således till återfallen som 70,67 % till 29,33 %. Under 1875 voro motsvarande tal 67,70 % och 32,30 %; under 1874, 62,94 % och 37,06 %; under 1873, 72,06 % och 27,94 %; under 1872, 65,79 % och 34,21 %. Det kan därför fortfarande antagas såsom regel, att af de intagne, om hvilka ifrågavarande förhållande är känt, omkring två tredjedelar hafva insjuknat för första gången och en tredjedel haft förutgående anfall.

§ 4.

Uppgift på *aldern*, då sinnessjukdom för *första* gången uppträdt bland de under år 1876 intagne.

Tab. 5.

1.	2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.		11.		12.		
Sjukdomsform.	Under 15 år.		15—20.		21—25.		26—30.		31—40.		41—50.		51—60.		61—70.		Öfver 70 år.		Okänd.		Summa.		
	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	S.a.
Ursinne. <i>Mania</i>	2	2	9	20	18	14	11	16	9	16	14	12	1	1	1	2	—	—	11	12	76	95	171
Tungsinne. <i>Melancholia</i>	—	—	3	8	6	9	8	5	13	17	7	22	7	11	2	—	—	—	5	9	51	81	132
Vansinne. <i>Ecnia</i>	—	—	—	3	4	—	7	2	10	7	2	3	2	—	—	—	1	—	4	5	30	20	50
Förryckthet. <i>Paranoia</i>	—	—	—	2	—	1	—	3	3	3	—	1	2	1	—	—	—	—	1	5	12	17	—
Svagsinnet. <i>Dementia</i>	—	—	2	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	6	4	8	8	16
Fånighet. <i>Idiotia</i>	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	3	1	4
Allmän förlamning. <i>Paralysis generalis</i>	—	—	—	—	—	—	1	—	3	1	3	—	1	—	—	—	—	—	4	—	12	1	13
Fallandesot. <i>Epilepsia</i>	2	1	2	2	2	—	1	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	11	4	15
Summa	5	4	16	36	30	25	28	26	40	44	27	39	13	13	3	3	1	—	33	32	196	222	418

§

Öfversigt öfver de från samtliga anstalter för sinnes-

Tab. 6.

1.	2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.		11.		12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.							
Sjukdomsform vid intagningen.	A n s t a l t.																				T i l l.													
																					Å l d e r.													
	Hernösands.		Upsala.		Stockholms.		Nyköpings.		Wadstenas.		Wexjö.		Göteborgs.		Malmö.		Wibsy.		Summa afförde.		11-20-å- lefnadst.	21-30.	31-40.	41-50.	51-60.	61-70.	Öfver 70 år.							
	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.						
Ursinne. <i>Mania</i>	4	4	13	6	10	16	5	4	8	12	5	8	13	12	3	17	—	—	61	79	140	5	8	12	16	8	18	8	7	1	2	1	2	—
Tungsinne. <i>Melancholia</i>	9	5	10	13	5	14	4	6	3	9	2	9	17	23	—	9	—	1	50	89	139	—	3	2	9	5	6	6	10	4	5	2	2	—
Vansinne. <i>Ecnia</i>	2	—	3	2	1	2	1	—	2	1	2	1	3	1	6	7	—	—	20	14	34	—	1	1	—	3	1	1	—	1	—	—	—	—
Förryckthet. <i>Paranoia</i>	1	—	3	2	1	—	—	1	2	—	—	1	2	3	1	4	—	—	10	11	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svagsinnet. <i>Dementia</i>	4	1	1	2	—	1	1	1	3	3	1	3	3	—	—	1	—	—	13	12	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fånighet. <i>Idiotia</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Allm. förlamning. <i>Paralysis generalis</i>	1	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	9	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fallandesot. <i>Epilepsia</i>	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	—	—	1	1	4	3	7	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Okänd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	22	10	31	26	19	33	11	12	20	26	10	24	44	39	10	38	2	2	169	210	379	5	13	15	25	16	25	15	17	6	7	3	4	—

Ofvan har i § 1, mom. 5, redan blifvit uppgifvet att de affördes antal under året utgjorde 379, eller 20,02 % af *alla* vårdade; sålunda har endast *en* af *fem* bland de vårdade lemnat anstalterna, vare sig såsom tillfrisknad, förbättrad, oförbättrad eller död. Förhållandet mellan afförde och vårdade vid de särskilda anstalterna har varit:

Hernösand.	Upsala.	Stockholm.	Nyköping.	Wadstena.	Wexiö.	Göteborg.	Malmö.	Wisby.
19,39 %.	27,02 %.	18,96 %.	24,73 %.	11,41 %.	14,04 %.	32,66 %.	22,12 %.	11,76 %.

Högsta antalet afförde i förhållande till vårdade har under året förekommit å Göteborgs och Upsala anstalter; det lägsta å Wadstena och Wisby.

1. *Afförde tillfrisknade.* Af *alla* afförde hafva 151 lemnat anstalterna såsom till helsan återställde, 60 män, 91 kvinnor; 7,98 % af *alla* vårdade; 6,37 % af vårdade män, 9,57 % af vårdade kvinnor. Under 1875 tillfrisknade 8,40 % af *alla* vårdade; 7,32 % af vårdade män, 9,46 % af vårdade kvinnor.

§

Öfversigt öfver de å samtliga anstalter för sinnes-

Tab. 7.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.																							
Sjukdomsform vid intagningen.	A n s t a l t.										A l d e r.						V i s t e l s e t i d.																												
	Hernösands.	Upsala.	Stockholms.	Nyköpings.	Wadstena.	Wexjö.	Göteborgs.	Malmö.	Visby.	Summa aflidne.	I 11:te—20:de lefnadsåret.	21—30.	31—40.	41—50.	51—60.	61—70.	Öfver 70 år.	Under 1 år.	1—5.	6—10.	11—15.	16—20.	Öfver 20 år.																						
m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	S.a.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.	m. q.																						
Ursinne. <i>Mania</i>	—	2	3	—	2	3	2	—	4	2	2	2	1	—	1	2	—	15	11	26	—	—	1	2	—	5	6	5	3	1	—	2	1	5	4	7	2	1	2	—	1	1			
Tungsinne. <i>Melan- cholia</i>	3	3	2	1	3	2	—	—	1	1	1	2	2	5	—	1	—	12	15	27	—	—	2	3	3	4	3	2	5	2	1	1	1	4	4	4	8	2	3	1	—	1	—	—	—
Vansinne. <i>Ecnolia</i> ...	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	6	1	7	—	—	—	2	2	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	3	—	—	—	—	—		
Förryckthet. <i>Paranoia</i>	—	—	2	2	1	—	—	1	2	—	—	1	—	1	—	1	—	5	6	11	—	—	—	1	2	2	—	1	1	1	2	—	1	—	1	—	4	1	1	1	—	1	—	2	—
Svagsinnet. <i>Dementia</i>	1	1	—	1	—	1	—	—	2	1	2	—	—	—	—	—	—	2	7	9	—	—	1	1	1	1	—	—	2	—	2	—	1	—	2	2	4	—	1	—	—	—	—		
Fånighet. <i>Idiotia</i>	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1		
Allmän förlamning. <i>Paralysis generalis</i>	1	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	9	1	10	—	—	—	3	—	5	—	—	1	1	—	—	—	5	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	
Fallandesot. <i>Epilepsia</i>	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Okänd.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Summa	6	6	8	5	9	6	2	1	9	6	4	9	8	6	5	4	1	52	43	95	—	—	2	4	12	8	18	10	12	12	5	5	3	4	14	12	17	19	7	8	7	2	3	2	4

1. *Antalet aflidne.* Ut i föregående § är dödlighetsförhållandet i allmänhet redan angifvet; för det samma inom hvarje särskild anstalt redogöres uti nästföljande §. Med hänsyn till dödligheten bland alla vårdade efter de olika sjukdomsformerna anføres:

Ursinne.	Tungsinne.	Vansinne.	Förryckthet.	Svagsinnet.	Fånighet.	Allmän förlamning.	Fallandesot.
5,18 %.	6,70 %.	2,44 %.	4,38 %.	3,30 %.	2,67 %.	45,45 %.	4,22 %.

2. *Dödsorsaker.* Tabellen upplyser om de speciella sjukdomstillstånd, som närmast framkallat döden. Talrikast bland dessa framstår akut och kronisk lunginflammation, tuberkelsjukdom samt mag- och tarminflammation, för hvilka sjukdomar tillsammanlagdt 61,03 % af de aflidne dukat under. Af hjernsjukdomar hafva sammanräknadt 14,74 % aflidit.

1. *Tillfrisknade.* Den högsta tillfriskningsprocenten visar anstalten i Upsala och dernäst Stockholms och Nyköpings. Lägst är den vid Wisby. Vexlingarne i antalet tillfrisknade i förhållande till vårdade bero på omständigheter, som i föregående årsberättelser blifvit antydda.

2. *Förbättrade.* Antalet af dem bland de vårdade, hvilka utgått förbättrade, vexlar vid de särskilda anstalterna mellan 12,20 % och 0 %.

3. *Oförbättrade och obotlige.* Bland de under denna kategori afförde hafva vid Wisby icke några förekommit; vid Wadstena 0,74 % af de vårdade, under det Malmö visar 6,91 % och Göteborg 6,29 %.

4. *Döde.* Högsta dödlighetsprocenten har under redovisningsåret förefunnits å anstalten i Hernösand; den lägsta vid Wisby och Nyköpings.

§ 8.

Öfversigt öfver de å samtliga anstalter för sinnessjukas behandling under år 1876 vårdades *lefnadsålder*.

Tab. 9.

1.	2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.	
	I 11:te—20:de lefnadsåret.		21—30.		31—40.		41—50.		51—60.		61—70.		Öfver 70 år.	
	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.
Hernösands	1	—	17	6	29	19	21	28	17	12	7	7	—	1
Upsala	4	4	25	17	37	29	23	20	11	23	9	7	—	2
Stockholms	3	2	22	25	45	37	38	36	17	25	5	11	3	5
Nyköpings	—	3	11	6	6	12	19	14	6	7	2	3	1	3
Wadstena	4	4	34	27	54	42	52	62	30	48	15	15	4	12
Wexiö	2	3	26	13	35	37	26	33	21	22	10	5	3	6
Göteborgs	3	7	32	18	44	35	25	27	20	26	6	6	1	4
Malmö	2	4	15	25	25	26	33	30	16	25	8	5	1	2
Wisby	—	1	1	1	4	4	5	5	5	4	1	2	—	1
Summa	19	28	183	138	279	241	242	255	143	192	63	61	13	36

Öfversigt öfver de å samtliga anstalter för sinnessjukas

Tab. 10.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.											
Sjukdomsform.	A n s t a l t.																				
	Hernösands.	Upsala.	Stockholms.	Nyköpings.	Wadstena.	Wexiö.	Göteborgs.	Malmö.	Visby.	Summa befintlige sjuke den 31 Dec. 1876.											
	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	S.a.				
Ursinne. <i>Mania</i>	10	12	12	23	46	40	3	6	29	42	29	35	28	34	3	7	6	8	166	207	373
Tungsinne. <i>Melancholia</i>	6	10	12	12	28	42	2	8	26	23	20	13	16	18	8	9	4	8	122	143	265
Vansinne. <i>Ecnolia</i>	7	4	19	6	23	11	4	2	28	31	25	9	9	8	34	31	1	—	150	102	252
Förryckthet. <i>Paranoia</i>	11	11	23	23	8	8	11	11	10	15	10	10	15	11	27	29	1	—	116	118	234
Svagsinnet. <i>Dementia</i>	29	22	7	9	1	6	5	5	46	38	18	25	9	9	13	3	—	—	128	117	245
Fånighet. <i>Idiotia</i>	—	2	1	2	2	—	4	3	17	28	2	—	2	2	3	—	—	—	31	37	68
Allmän förlamning. <i>Paralysis generalis</i>	2	—	2	1	3	—	1	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	12	1	13
Fallandesot. <i>Epilepsia</i>	5	2	2	—	3	1	4	1	14	7	8	3	8	2	2	—	2	—	48	16	64
Summa	70	63	78	76	114	108	34	36	173	184	113	95	87	84	90	79	14	16	773	741	1,514

1. *Antalet sjuke.* Vid 1876 års början funnos, enligt § 1, å samtliga anstalter 1,475 sjuke; vid årets slut funnos 1,514, således visar sig en tillökning af 39 sjuke under året.

2. *Sjukdomsformerna bland de vid 1876 års slut befintliga sjuke.* Förhållandet mellan antalet inom hvar och en af de särskilda sjukdomsformerna och hela antalet sjuke är:

Ursinne.	Tungsinne.	Vansinne.	Förryckthet.	Svagsinhet.	Fåuighet.	Allmän förlamning.	Fallandesot.
24,64 %.	17,50 %.	16,64 %.	15,46 %.	16,18 %.	4,49 %.	0,86 %.	4,23 %.

Den här beräkning utvisar ett förhållande, som nära öfverensstämmer med det som egt rum under föregående åren.

3. *Vistelsetiden inom anstalt.*

Under 1 år.	Mellan 1—2 år.	2—3.	3—4.	4—5.	Öfver 5 år.
18,10 %.	8,85 %.	8,92 %.	6,73 %.	6,87 %.	50,53 %.

Således hade hälften af alla vid årets slut qvarliggande vistats inom anstalt mer än 5 år och 18 % mindre än ett år. Vid slutet af 1875 utgjorde den förra kategorien 51,59 % och den senare endast 15,53 %.

Af alla *ursinnige* hade 27,08 % varit intagne under kortare tid än ett år och 36,46 % öfver 5 år; af de *tungsinne* 18,63 % och 19,85 %.

4. *Sjukdomens bestånd före intagningen.* Bland de 1,514 sjuke har förhållandet i detta hänseende kunnat bestämmas för 1,385, d. ä. 91,48 %. De sålunda bestämda fallen förhålla sig som följer:

Under 3 månader.	3—12 månader.	1—2 år.	2—3.	3—4.	4—5.	Öfver 5 år.
11,48 %.	19,06 %.	12,06 %.	9,89 %.	6,14 %.	5,05 %.	36,32 %.

Endast omkring hvar nionde sjuk har blifvit intagen å någon af anstalterna inom 3 månader från sjukdomens utbrott; mer än en tredjedel af hela sjukantalet har icke blifvit till vård intagen, förrän sjukdomen redan fortfarit öfver fem år. Inom första året har dock nära en tredjedel blifvit intagen. Enahanda förhållande, som för föregående åren blifvit anmärkt, att nemligen inträde till vård å anstalt som regel sökes tidigare för qvinnor än för män, har äfven under redovisningsåret egt rum. Sålunda hafva af samtliga män endast 24,45 % blifvit intagne inom första året från sjukdomens utbrott, men af qvinnor 31,58 %.

Härmed öfverensstämmande förhållande eger ock rum om det beräknas för sjukdomsformerna ursinne och tungsinne.

§ 10.

Öfversigt öfver de sjukas fördelning inom samtliga anstalter för sinnessjukas behandling den 31 December 1876.
Tab. 11.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
	Med hänsyn till afgift.						Med hänsyn till symptomernas beskaffenhet.							
	Beta- lande i första klass.	Beta- lande i andra klass.	Beta- lande i tredje klass.	Utan avgift.	Summa befintliga sjuke.	Af desse voro till- talade för straffbar handling.	S n y g g e.				O s n y g g e.			
							Lugne.		Orolige.		Väldsamme.		Summa.	
	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.
Härnösands	3	1	5	2	54	58	8	2	70	63	133	4	1	43
Uppsala	—	—	21	10	47	62	10	4	78	76	154	8	1	47
Stockholms	10	8	21	16	73	84	10	—	114	108	222	12	—	51
Nyköpings	—	—	3	1	30	31	1	4	34	36	70	1	1	14
Wadstena	13	11	26	29	119	130	15	14	173	184	357	13	3	85
Wexjö	7	9	14	15	85	69	7	2	113	95	208	15	7	70
Göteborgs	—	—	23	20	63	63	1	1	87	84	171	10	3	46
Malmö	—	—	24	16	52	59	14	4	90	79	169	15	5	18
Wisby	—	—	—	—	1	11	12	3	3	14	16	30	2	3
Summa	33	29	137	110	534	568	69	34	773	741	1,514	80	22	377

1. *Med hänsyn till afgift.* a) *Betalande i första klass.* Omsättningen bland de sjuke inom denna klass har varit följande:

1.	2.		3.		4.		5.		6.	
	Qvarliggande från 1875.		Intagne under 1876.		Summa vårdade.		Afförde under 1876.		Qvarliggande till 1877.	
	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.
Hernösands.....	2	1	1	1	3	2	—	1	3	1
Stockholms.....	10	9	6	4	16	13	6	5	10	8
Wadstena.....	10	13	5	3	15	16	2	5	13	11
Wexiö.....	6	8	1	2	7	10	—	1	7	9
Summa	28	31	13	10	41	41	8	12	33	29

De 82 hithörande vårdade utgöra 4,33 % af alla vårdade; de 23 intagne 5,50 % af alla intagne; de 20 afförde 5,27 % af alla afförde. Under 1875 vårdades inom denna klass 86. De qvarliggandes antal från 1874 till 1875 var 54; från 1875 till 1876, 59. b) *Betalande i andra klass.* Dessa voro vid 1876 års slut 247, d. ä. 16,31 % af alla då befintlige; motsvarande tal vid 1875 års slut utgjorde 16,27 %. — c) *Betalande i tredje klass.* Hit höra 1,102 d. ä. 72,79 % af alla vid årets slut befintlige. Motsvarande tal vid 1875 års slut voro 1,075 och 72,88 %. — d) *Vårdade utan afgift* voro vid årets slut 103 d. ä. 6,80 % af alla befintlige. — e) *Tilltalade eller dömda för straffbar handling, s. k. kriminalpatienter.* Hit äro räknade, såsom förut skett, icke allenast dömda förbrytare, hvilka under strafftiden blifvit sinnessjuka, utan äfven sjuka ransakningsfångar och sådana, som under sinnessjukdom begått straffbar handling och fördenskull icke kunnat till straff dömas, men såsom för allmänna säkerheten vådligt blifvit å anstalt intagne. Antalet af alla dessa var vid årets slut 102; 80 män, 22 kvinnor; 6,74 % af alla befintlige; 10,35 % af befintlige män; 3,10 % af befintlige kvinnor. Vid 1875 års slut funnos 96 kriminalpatienter. Inom de särskilda anstalterna var förhållandet mellan kriminalpatienterna och öfrige sjuka vid 1876 års slut följande:

Hernösands.	Upsala.	Stockholms.	Nyköpings.	Wadstena.	Wexiö.	Göteborgs.	Malmö.	Wisby.
3,76 %.	5,84 %.	5,40 %.	2,86 %.	4,48 %.	10,58 %.	7,60 %.	12,83 %.	10,00 %.

Liksom under föregående år har Malmö det högsta relativa antalet kriminalpatienter; dernäst står Wexiö; det lägsta förekommer å Nyköpings. — Af de 102 kriminalpatienterna hafva följande brottsliga handlingar blifvit begångna:

Mord å föräldrar.....	1	Våld å främmande person.....	12
Mord å syskon.....	1	Försök till våldtäkt.....	1
Barnamord.....	6	Stöld.....	18
Mord å hustru.....	1	Mordbrand eller försök dertill.....	22
Mord å främmande person.....	19	Rån.....	1
Mord och mordbrand.....	2	Hemfridsbrott.....	1
Mordförsök.....	4	Förfalskning.....	1
Delaktighet i mord.....	1	Sedelutprängling.....	1
Dråp.....	4	Förgiftningsförsök.....	1
Öfvervåld å föräldrar.....	1	Tidlag.....	1
Våld mot make.....	1	Icke uppgifvet brott.....	1
Misshandling af fosterbarn.....	1		

Öfversigt öfver de å samtliga anstalter för sinnessjukes behandling den

Tab. 12.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.														
Sjukdomsform vid intagningen.	Född																											
	Stockholms Stad.		Stockholms Län.		Upsala Län.		Södermanlands Län.		Östergötlands Län.		Jönköpings Län.		Kronobergs Län.		Kalmar Län.		Gotlands Län.		Blekinge Län.		Kristianstads Län.		Malmöhus Län.		Hallands Län.		Göteborgs och Bohus Län.	
	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.
Ursinne. <i>Mania</i>	9	13	9	17	6	8	4	7	13	22	4	9	17	7	9	14	4	6	4	9	—	1	4	10	6	1	15	19
Tungsinne. <i>Melancholia</i>	4	16	10	8	3	2	6	9	14	17	6	5	8	5	6	5	3	9	1	2	1	3	12	8	3	3	10	12
Vansinne. <i>Ecnoia</i>	4	3	7	3	7	6	5	3	11	12	3	2	11	2	11	4	1	—	9	2	8	8	23	23	—	2	6	4
Förryckthet. <i>Paranoia</i>	3	3	7	1	5	11	6	11	—	7	2	2	6	2	4	3	—	1	3	1	11	10	15	20	—	2	8	5
Svagsinnet. <i>Dementia</i>	1	5	1	—	3	3	2	1	6	4	5	5	7	12	7	8	—	—	3	3	4	1	6	3	1	2	5	4
Färdighet. <i>Idiotia</i>	—	—	1	—	—	2	4	3	7	6	2	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	1	1
Allmän förlamning. <i>Paralysis generalis</i>	1	—	—	—	—	1	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
Fallandesot. <i>Epilepsia</i>	1	1	1	1	—	1	3	1	8	3	2	1	2	—	1	3	2	—	1	—	1	—	2	—	1	—	4	2
Okänd.....	—	—	—	—	—	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	23	41	36	30	24	34	33	39	62	71	24	25	52	28	39	38	10	16	21	17	25	23	65	64	11	11	52	47

Siffrorna i denna tabell angifva icke någon anmärkningsvärd afvikelse från de förhållanden, som i föregående årsberättelse blifvit beräknade.

§ 12.

Öfversigt öfver de å samtliga anstalter för sinnessjukes behandling vid 1876 års början qvarliggande och under år 1876 intagnes *stånd och yrke*.

Tab. 13.

[illegible]

1.	2.			3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.									
Stånd och yrke.	Qvarliggande vid 1876 års början.			Intagne under 1876.																	
				Sjukdomsform.																	
				Ursinne.	Tungsinne.	Vaslinne.	Förtyckhet.	Svagsinnet.	Ränighet.	Allmän förflamning.	Fallandesot.	Summa intagne.									
				m.	qv.	S:a.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	
Färgare	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Skräddare	17	3	20	—	1	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1		
Skomakare	24	—	24	1	3	—	2	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	3	6		
Sadel- och Handskmakare	6	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Tapetserare, Snörmakare	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—		
Korkekürare	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Snickare, Svarfvare	15	2	17	—	1	1	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	5	1		
Bokbindare	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Guldmed	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Urmakare, Mekanikus	5	1	6	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—		
Smed, Plåtslagare	16	8	24	1	1	—	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3		
Kopparslagare	3	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—		
Slagtare	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Bagare	2	1	3	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
Mjölare	1	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Grosshandlare	5	1	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	—		
Diversehandlare, Kontorister	17	20	37	2	3	4	2	—	2	—	1	—	—	1	—	1	—	9	7		
Bokhandlare	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Vårdshusidkare	2	2	4	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1		
Musikus	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—		
Boktryckare, Litograf	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Artist (Aktris)	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Målare	9	—	9	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1		
Renskrifvare	6	—	6	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—		
Trädgårdsmästare	1	4	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—		
Kakelugnsmakare, Murare	9	4	13	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1		
Timmerarbetare	9	—	9	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1		
Barnmorskor	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2		
Sömmerskor	—	17	17	—	3	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7		
Enskild betjening, icke till jordbruksklass hörande	45	141	186	3	15	—	10	1	1	—	2	—	—	—	1	—	—	4	29		
Studerande	34	—	34	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	—		
Fattighjon	55	95	150	6	8	1	7	3	—	—	1	1	1	1	1	—	4	3	16		
Summa	746	729	1,475	76	95	51	81	30	20	5	12	8	8	3	1	12	1	11	4		
				196	225	132	211	83	53	17	32	19	19	10	25	17	26	196	222		

Högsta antalet sinnessjuke inom anstalterna, såväl bland de qvarliggande från föregående år, som bland de under redovisningsåret intagne, tillhör såsom vanligt de jordbrukande samhällsklasserna. Om till dessa klasser hänföras jordbrukande ståndspersoner, bönder, jordtorpare, tjenare och daglönare, uppgår de hithörande vårdades antal till 826, af hvilka 631 voro qvarliggande, 195 intagne, d. ä. 43,63 % af alla vårdade, 42,78 % af de vid årets början qvarliggande, 46,65 % af alla intagne. Af alla vårdade män tillhöra 44,48 % ifrågavarande klasser, 42,79 % af alla vårdade qvinnor. Af studerande såväl från elementarläroverken som från universiteten hafva under redovisningsåret 38 blifvit vårdade; 34 voro qvar från föregående år; 4 blefvo under året intagne. Under 1875 vårdades 39, af hvilka 6 under samma år intagne. Under de tio senaste åren har antalet intagne studerande varit:

1867.	1868.	1869.	1870.	1871.	1872.	1873.	1874.	1875.	1876.
1	4	13	5	9	5	5	7	6	4

§ 13.

Uppgift på *antagliga orsaker*, under hvilkas inflytande sinnessjukdom uppkommit bland de å samtliga anstalter för sinnessjuks behandling under år 1876 vårdade och tillfrisknade.

Tab. 14.

1.	2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.			
	Vårdade.						Tillfrisknade.											
	Från föregående år kvarliggande.		Inlagne under året.		Summa vårdade.		Ursinne.	Tungsinne.		Vassinne.		Fallandesot.		Summa tillfrisknade.				
	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	S:a.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	S:a.		
A. Moraliska orsaker:																		
Religionsgrubbel, samvetsföreläelser	37	68	13	15	50	83	133	3	2	4	5	—	—	—	7	7	14	
Kärleksgrubbel, svartsjuka	31	49	10	10	41	59	100	—	3	—	1	—	—	—	—	4	4	
Husliga bekymmer	22	53	6	25	28	78	106	1	3	3	1	1	—	—	5	4	9	
Olyckor och motgångar	14	7	7	3	21	10	31	—	1	1	—	1	—	—	2	1	3	
Sårad egenkärlek	13	11	4	—	17	11	28	2	—	1	—	—	—	—	3	—	3	
Häftiga sinnestörelser	7	16	2	4	9	20	29	—	2	—	—	—	—	—	—	2	2	
Vanvårdad uppfostran	5	4	1	—	6	4	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Fängelselif, enkelt	3	—	1	—	4	—	4	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
D:o i cell	3	1	—	—	3	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pauperism	2	5	—	3	2	8	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Summa	137	214	44	60	181	274	435	7	11	9	7	2	—	—	18	18	36	
	351		104					18		16								
B. Intellectuella orsaker:																		
Öfveranstängning i studier och själsarbete	6	1	—	—	6	1	7	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	
C. Sensuella orsaker:																		
Onani och Nymfomani	32	2	8	1	40	3	43	2	—	—	—	1	—	—	3	—	3	
Missbruk af spritdrycker	54	5	16	3	70	8	78	4	—	3	—	—	—	—	7	—	7	
Oordentligt lefnadssätt i flera riktningar	7	—	2	—	9	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
D. Förutgångna sjukdomar, organiska sjukdomar:																		
Hjerninflammation, slaganfall	8	8	2	1	10	9	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Organiskt hjernlidande	5	2	1	—	6	2	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Missbildning af hufvudskål och hjerna	4	7	—	—	4	7	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Fallandesot	15	9	7	2	22	11	33	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Konvulsioner, hysteri	4	4	1	2	5	6	11	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	
Febrar	22	21	2	5	24	26	50	1	3	—	2	—	—	—	1	5	6	
Bleksot, blodbrist	—	5	—	3	—	8	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Engelska sjukan	1	3	—	—	1	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Venerisk sjukdom	4	1	8	1	12	2	14	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	
Menstruationsrubbningsar	—	5	—	—	—	5	5	—	—	—	1	—	—	1	—	2	2	
Lifmodersjukdom	—	4	—	4	—	8	8	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	
Hafvandeskap, barnsäng och dess följder	—	36	—	12	—	48	48	—	5	—	1	—	—	—	—	6	6	
Kroniskt lidande i matsmältningsorganerna	1	2	4	—	5	2	7	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	
Kronisk hudsjukdom	1	1	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
E. Yttre orsaker:																		
Skador på hufvudet	25	3	7	—	32	3	35	1	—	2	—	—	—	—	3	—	3	
D:o å öfriga kroppsdelar	1	1	—	—	1	1	2	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
F. Ärftligt anlag:																		
1. Direkt: a) från fäderne	57	51	11	15	68	66	134	2	5	1	2	—	—	—	3	7	10	
b) från möderne	70	73	13	31	83	104	187	3	10	1	6	1	—	—	5	16	21	
c) från fäderne och möderne	9	7	—	6	9	13	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2. Collateralt: från bröder och systrar	23	16	6	6	29	22	51	1	2	2	—	—	—	—	3	2	5	
3. Blandadt: a) från fäderne och derjemte collateralt	11	11	—	4	11	15	26	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	
b) från möderne " " "	19	15	1	2	20	17	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
c) från fäderne och möderne samt derjemte collateralt	6	4	—	—	6	4	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
G. Okända orsaker	224	218	63	64	—	—	—	12	15	—	14	2	1	—	14	30	44	
Summa	746	729	196	222	942	951	1,893	35	53	19	35	6	2	—	1	60	91	151

Bland alla under året vårdade 1,893 hafva sjukdomsorsakerna kunnat antagligen utrönas för 1,324 eller 69,94 %; bland de intagne 418 för 291 eller 69,61 %.

Såsom sjukdomsorsaker för dessa 1,324 vårdade och 291 intagne anföras:

A. *Moraliska orsaker* för 455 och 104 eller 34,36 % och 35,70 %. Af de under denna rubrik vårdade voro 39,78 % män och 60,22 % qvinnor;

F. *Ärftligt anlag* för 467 eller 35,27 %; 226 voro af manligt och 241 af qvinligt kön; direkt ärftligt anlag för 343.

§ 14.

Uppgift på *tillfälliga sjukdomar* bland de å samtliga anstalter för sinnessjukes behandling under år 1876 vårdade.

Tab. 15.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.												
S j u k d o m a r .	A n s t a l t .																Summa.					
	Hernsanda.		Upsala.		Stockholms.		Nyköpings.		Wadstena.		Wexjö.		Göteborgs.		Malmö.					Visby.		
	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	m.	qv.	S.a.	
Ålderdomsaftyning.....	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Varfeber.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2
Tyfoidefeber.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	2
Frossa.....	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Tuberkelsjukdom.....	—	—	4	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	8	3	11	
Blecksot.....	—	—	2	5	1	4	—	—	1	—	—	—	—	4	—	2	—	—	3	15	18	
Hjernslag.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	
Hjern- och hjernhinneinflammation.....	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	4	—	—	—	—	6	1	7	
Ogonsjukdom.....	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	2	—	1	—	5	2	7	
Organisk hjertsjukdom.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	1	—	—	—	—	1	4	5	
Blodåderbräck.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2	1	—	—	—	—	1	1	2	
Lungsäcksinflammation.....	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	2	
Luftrörskatarrh.....	1	2	—	5	3	—	—	2	1	—	—	—	—	1	1	2	—	—	9	9	18	
Lungödem.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	1	1	
Lungkongestion.....	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	
Lungblödning.....	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	
Akut lunginflammation.....	3	—	1	3	5	2	3	—	5	2	1	1	4	1	5	3	—	—	27	12	39	
Kronisk dito.....	3	4	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	3	—	—	—	—	5	8	13	
Strupsvalst.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
Halsfluss.....	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	2	4	
Magkatarrh.....	1	1	3	2	1	—	1	4	3	1	—	—	1	5	—	—	—	—	10	13	23	
Mag- och tarmkatarrh, gastrisk feber.....	2	—	—	—	—	—	2	1	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	4	8	
Magsår.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	
Tarm inflammation (Diarrhé etc.).....	7	5	14	11	4	7	—	—	4	2	4	1	4	11	1	3	—	—	38	40	78	
Tarmvred.....	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
Tarmbräck.....	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	5	—	5	
Ändtarmsfall.....	—	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	3	4	
Ändtarmsfistel.....	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Agghvitesjukdom.....	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	3	1	4	
Lifmodersjukdom.....	—	1	—	1	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	
Rheumatism.....	—	2	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	5	
Ros.....	1	1	1	2	1	—	3	—	1	2	—	—	1	1	—	1	—	—	8	7	15	
Lymfkärlesinflammation.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	1	3	
Bindväfsinflammation, Bulnad.....	1	—	1	2	1	—	1	—	—	—	—	5	2	2	—	—	—	—	11	4	15	
Furunkel.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	6	—	—	—	—	4	6	10	
Karbunkel.....	—	—	2	—	2	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	7	1	8	
Benbrott.....	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	3	
Ledvridning.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Stötar, friska sår.....	2	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	1	—	3	—	—	—	8	1	9	
Rötsår, Liggsår.....	—	—	—	1	—	—	—	—	2	1	1	—	2	1	3	—	—	—	8	3	11	
Brännskada.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	2	
Kylskada.....	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	2	
Kronisk hudsjukdom.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	2	
Parasitisk d:o (skabb).....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	1	
Carcinoma.....	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	4	
Summa.....	27	18	33	36	26	23	11	9	27	21	9	6	37	42	23	13	2	—	195	168	363	

§ 15.

Öfversigt öfver antalet sjukplatser, underhållsdagar och medeltal sjuke för dag, äfvensom för kostnaden för utspisning och för läkemedel, samt totalkostnad för sjukvården, vid samtliga anstalter för sinnessjukes behandling under år 1876.

Tab. 16.

1.	2.	3.	4.	5.								6.								7.							
	Antal sjukplatser vid årets slut.	Antal underhållsdagar.	Medeltal sjuke för dag.	Utpisningskostnad.								Läkemedelskostnad.								Totalkostnad för sjukvården.							
				Total-kostnad.		Medel-kostnad för hvarje person för dag.		Medel-kostnad för hvarje person för år.				Total-kostnad.		Medel-kostnad för hvarje person för dag.		Medel-kostnad för hvarje person för år.				Total-kostnad.		Medel-kostnad för hvarje person för dag.		Medel-kostnad för hvarje person för år.			
				Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Hernösands.....	139	49,291	135	32,139	55	—	65,2	238	63	502	95	—	1,02	3	73	70,972	91	1	44	527	4						
Upsala.....	155	56,052	152	21,601	91	—	38,5	140	52	823	71	—	1,50	4	47	68,871	13	1	23	453	10						
Stockholms.....	224	81,851	224	30,316	18	—	34,7	126	65	580	50	—	0,71	2	59	92,631	66	1	13	412	45						
Nyköpings.....	70	25,575	69	9,800	88	—	38,3	139	79	253	33	—	0,99	3	62	24,600	20	—	96	352	5						
Wadstena.....	360	129,828	355	62,273	53	—	47,9	154	52	651	31	—	0,50	1	60	114,649	35	—	88	284	42						
Wexiö.....	220	69,609	190	34,843	75	—	50,0	182	50	421	44	—	0,60	1	74	75,576	44	1	9	397	85						
Göteborgs.....	170	61,074	167	25,542	6	—	41,8	152	57	1,299	11	—	2,12	7	73	87,564	40	1	43	521	95						
Malmö.....	175	63,518	174	35,283	34	—	55,0	202	78	613	85	—	1,00	3	53	77,605	31	1	22	446	1						
Wisby.....	30	10,521	29	6,332	—	—	60,0	219	—	54	1	—	0,50	1	82	11,852	16	1	12	408	80						
Summa	1,543	547,319	1,495	258,163	20	—	—	—	—	5,200	21	—	—	—	—	624,323	56	—	—	—	—						

1. *Sjukplatsernas antal vid 1876 års slut.* Ofvan i § 1, mom. 1 har redogörelse blifvit lemnad rörande de befintliga sjukplatserna, hvilka vid årets slut voro 30 flere än vid dess början; 64 platser voro afsedda för första betalningsklassen, 1,479 för de öfriga klasserna.

2. *Underhållsdagarnes antal.* För alla vårdade uppgå underhållsdagarne till 547,319, hvadan medeltalet dagligen vårdade blir 1,495. Under 1875 var detta medeltal 1,481, under 1874, 1,445.

3. *Utpisningskostnaden* utgör 258,163 kronor 20 öre. Genom denna summas fördelning på underhållsdagarne erhålles medelkostnaden för hvarje sjuk för dag, nemligen 45,79 öre och för år 167,13 kronor. Under 1875 voro motsvarande tal 46,37 öre och 169,25 kronor. Vid de särskilda anstalterna är medeldagskostnaden för utspisningen, enligt tabellen, ganska olika. Högst är den vid Hernösands, Wisby och Malmö hospital, lägst vid Stockholms, Nyköpings och Upsala.

4. *Läkemedelskostnaden* uppgår vid samtliga anstalter till 5,200 kronor 21 öre, eller för hvarje sjuk för dag 0,95 öre mot 1,04 öre år 1875.

5. *Totalkostnaden för hela sjukvården.* Denna uppgår till 624,323 kronor 56 öre häruti dock ej inberäknad kostnaden för byggnader och deras reparationer, icke heller för onera och utskylder. Vid fördelning på underhållsdagarne erhålles såsom totalmedelkostnad för hvarje vårdad för dag 1,14 kronor och för år 415,10 kronor; motsvarande tal för 1875 voro 1,12 kronor och 408 kronor. Vid de särskilda anstalterna utfalla medeldagskostnaderna betydligt olika. De äro högst vid Hernösands och Göteborgs; lägst vid Wadstena och Nyköpings. Skilnaden mellan minimum och maximum — Wadstena och Hernösands — är 56 öre.

§ 16.

Uppgift på de vid samtliga anstalter för sinnessjukes behandling i och för den egentliga sjukvården anställda *tjenstemän och betjening.*

Tab. 17.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
	Överläkare.	Biträdande läkare.	Uppsyningsman.	Föresänderska.	Sjukvaktare.	Sjukvakterska.	Medeltal sjukplatser, dagligen året om upplagna.	Medeltal sjuke för dag, för hvar och en af sjukbetjeningen.
Hernösands	1	1	1	1	6	7	135	10,38
Upsala	1	1	1	1	8	10	152	8,44
Stockholms	1	1	1	1	10	18	224	8,00
Nyköpings	1	—	1	1	2	3	69	13,80
Wadstena	1	1	2	2	12	20	355	11,06
Wexiö	1	1	1	1	8	7	190	12,66
Göteborgs	1	1	1	1	8	13	167	7,95
Malmö	1	1	1	1	8	6	174	12,43
Wisby	1	—	1	1	2	1	29	9,66
Summa	9	7	10	10	64	85	1,495	10,03
	16		20		149			

Antalet af hithörande personal har under året blifvit ökad med 1 sjukvakterska nemligen vid Göteborgs hospital. Under 1875 ökades antalet med 2 sjukvakterskor. Under redovisningsåret uppgick medeltalet sjuke för dag till 1,495, d. v. s. 14 flere än under 1875. Hvar och en af vaktbetjeningen har i medeltal haft att dagligen tillse 10,03 sjuke. Under 1875 var medeltalet 10,00.

Sammandrag öfver Allmänna Hospitals- och Barnhusfondens inkomster år 1876.

	Stats- anslag.		Jordeboks- och hem- mantals räntor.		Krono- och kyrko- tionde.		Arrende- medel.		Privata dona- tioner.		Hyres- medel och tomt- ören.		Kollekt- medel.	Årsafgifter.		Ersatt underhåll.		Arfs- medel.		Ränta å lån.		Anmärk- nings- medel.		Bötes- medel.	Till- kommen uppbörd.		Skogs- försälj- nings- medel.		Diverse inkom- ster.		Summa.				
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.			
Kongl. Serafimer Ordens- gilletts kassa, efter afdrag af deruti ingående ny- byggnadsmedel.....	211,986	83	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	73	74	—	—	18,000	—	—	—	4,036	43	—	—	173	25	—	—	—	—	—	—	234,270	25	
Stockholms hospital	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40,990	70	14,000	—	184	65	201	89	—	—	—	—	—	—	—	—	1,683	69	57,060	93	
Upsala "	—	—	92	87	7,138	84	4,794	46	—	—	1	35	—	—	18,947	70	—	—	—	—	130	69	—	—	—	—	244	78	—	—	1,722	44	33,073	13	
Nyköpings "	408	—	26	67	9,674	11	1,522	20	50	—	—	—	—	—	8,149	50	—	—	—	—	89	78	—	—	—	—	335	87	—	—	146	70	20,402	83	
Vadstena "	—	—	435	88	6,339	88	19,888	97	—	—	—	—	—	—	53,228	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	215	14	—	—	763	22	80,871	54	
Vexjö "	—	—	204	—	7,331	52	2,145	85	—	—	—	—	—	—	29,301	5	—	—	—	—	271	23	—	—	—	—	219	37	—	—	233	60	39,706	62	
Göteborgs "	750	—	—	—	—	—	5,318	92	—	—	—	—	50	28	26,268	12	—	—	1	10	203	19	2	—	—	—	30	44	—	—	521	8	33,145	8	
Malmö "	2,756	—	4,712	16	15,867	77	50,816	24	605	22	—	—	—	—	38,878	4	—	—	2	12	—	—	—	—	—	—	559	42	—	—	—	—	114,196	97	
Hernösands "	150	—	—	—	—	—	147	20	—	—	9	—	283	4	18,862	35	—	—	4	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	153	17	19,609	51	
Visby "	—	—	2,145	66	—	—	7,992	4	—	—	—	—	—	—	2,641	50	—	—	—	—	130	82	—	—	—	—	—	—	—	—	3	51	12,913	53	
Vesterås f. d. hospital...	—	—	288	38	9,200	40	2,636	78	—	—	2	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	309	13	—	—	—	—	12,437	15	
Linköpings " "	—	—	96	4	5,455	55	10,399	20	—	—	14	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	171	26	—	—	—	—	16,136	85	
Norrköpings " "	—	—	162	87	3,405	70	4,407	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106	2	—	—	—	—	8,081	74	
Söderköpings " "	—	—	593	16	7,677	58	4,517	7	—	—	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	256	35	—	—	—	—	13,052	18	
Falu " "	179	22	523	67	4,690	65	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	153	22	—	—	—	—	6,046	76	
Örebro " "	20	—	—	—	4,617	29	1,779	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	196	3	—	—	—	—	6,612	59	
Karlstads " "	—	—	—	—	712	84	257	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	41	—	—	—	—	994	61	
Skara " "	30	—	432	—	7,912	20	5,206	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	255	72	1,999	25	—	—	15,835	39	
Jönköpings " "	—	—	856	18	4,865	73	2,133	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	145	95	—	—	—	—	8,000	17
Kalmar " "	—	—	—	—	1,468	70	622	40	—	—	—	—	81	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	2	—	—	—	—	2,217	13
Halmstads " "	—	—	—	—	4	11	911	68	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	915	79
Gefle " "	—	—	—	—	390	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	42	—	—	—	—	401	98
Malmö barnhus	—	—	—	—	26,534	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	875	95	—	—	35	73	27,446	55
Summa	216,230	5	10,569	54	123,288	30	125,996	2	655	22	35	63	488	7	237,267	41	32,000	—	192	63	3,064	3	2	—	173	25	4,154	80	1,999	25	5,263	9	763,429	23	

Bil. C.

Sammandrag öfver Allmänna Hospitals-

	A f s k r i f n i n g a r .														U t g i f t e r .									
	Dispo- nerad ränta.		Grund- räntor & utarrende- rade lägen- heter.		Remiss- lage.		Återlyftade patient- avgifter.		Förminskade fastighets- och inven- tarievärden.		Extra afskrif- ningar.		Summa.		Aflöning.		Pensioner.		Underhåll.		Understöd för sjuk- vårds- anstalter.			
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.		
Kongl. Serafiner Ordensgillet kassa jemte Kamrerarens expensmedels- räkning.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9,220	—	—	—	59	11	16,100	—		
Stockholms hospital.....	—	—	—	—	—	—	1,623	60	5,353	29	251	10	7,227	99	22,064	14	200	—	40,911	70	—	—		
Upsala ".....	—	—	—	—	—	—	1,065	60	3,784	44	17	68	4,867	72	21,528	7	306	25	31,342	89	—	—		
Nyköpings ".....	—	—	—	—	—	—	1,098	—	2,888	85	—	—	3,986	85	4,132	68	600	—	11,221	34	—	—		
Vadstena ".....	18	—	—	—	8	33	991	35	6,897	70	—	—	7,915	88	28,700	47	205	—	62,273	53	—	—		
Vexjö ".....	—	—	—	—	—	—	1,062	90	5,755	8	9,900	74	16,718	72	20,955	83	100	—	34,843	75	—	—		
Göteborgs ".....	—	—	176	58	—	—	3,267	90	41,148	17	—	—	44,592	65	29,231	54	—	—	25,542	6	—	—		
Malmö ".....	—	—	4,008	10	—	—	1,334	11	36,749	70	142	57	42,234	48	16,647	57	423	86	35,283	34	609	46		
Hernösands ".....	—	—	—	—	—	—	678	20	7,973	77	1,865	10	10,517	7	15,474	82	50	—	39,594	37	—	—		
Visby ".....	—	—	—	—	—	—	25	50	857	28	—	—	882	78	3,341	—	—	—	6,332	30	—	—		
Vesterås f. d. hospital.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Linköpings " ".....	—	—	—	—	19	9	—	—	—	—	—	—	19	9	482	88	—	—	—	—	—	—		
Norrköpings " ".....	—	—	—	—	10	7	—	—	—	—	—	—	10	7	—	—	—	—	—	—	—	—		
Söderköpings " ".....	—	—	—	—	15	97	—	—	—	—	—	—	15	97	—	—	—	—	—	—	—	—		
Falu " ".....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75	—	—	—	—	—	—	—		
Örebro " ".....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	93	27	93	100	—	—	—	—	—	—	—		
Karlstads " ".....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75	—	—	—	30	93	—	—		
Skara " ".....	—	—	—	—	17	—	—	—	—	—	—	30	17	30	600	—	—	—	—	—	—	—		
Jönköpings " ".....	—	—	—	—	3	55	—	—	—	—	—	—	3	55	150	—	—	—	17	32	—	—		
Halmstads " ".....	250	75	—	—	—	—	—	—	—	—	1	12	251	87	50	—	—	—	—	—	—	—		
Malmö barnhus.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	175	—	—	—	16	38	—	—		
Veckholms hospital.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Redogörelsen för barnuppföstrings- hjälp.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Summa	268	75	4,184	68	74	1	11,147	16	111,408	28	12,378	14	139,461	2	173,004	—	1,885	11	287,469	2	16,709	46		

och Barnhusfondens utgifter år 1876.

U t g i f t e r.																														
Beklädnad och säng- kläder.		Medika- menter.		Ved och lyshållning.		Begrafnings- kost- nader.		Byggnader och repara- tioner.		Inventariers inköp och underhåll.		Allmänna utskylder.		Skrifma- terialier.		Resekost- nader.		Ränta & insatte kapitaler.		Postaf- gifter för tjen- stebref.		Expro- pria- tions- medel.		Diverse utgifter.		Uppfost- ringshjelp för fattiga barn.		Summa.		
Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	
—	—	—	—	325	45	—	—	827	53	—	—	—	—	1,343	85	970	64	2,275	—	179	15	—	—	1,179	13	—	—	32,479	86	
7,317	24	580	50	15,304	70	58	50	16,953	97	1,410	54	913	24	242	72	—	—	—	—	—	—	—	—	6,547	29	—	—	112,504	54	
7,861	50	823	71	5,516	7	—	—	8,572	52	5,001	17	—	—	521	32	199	32	—	—	—	—	—	—	5,715	27	—	—	87,388	9	
4,594	18	118	55	2,268	55	23	—	1,028	87	782	98	61	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,694	14	—	—	26,525	44	
6,210	14	651	31	10,436	59	79	67	6,469	66	1,137	70	96	14	160	50	63	75	—	—	—	—	—	—	5,016	11	—	—	121,500	57	
7,703	22	421	44	7,840	99	26	28	7,586	10	971	17	39	63	253	39	—	—	—	—	—	—	498	62	3,417	51	—	—	84,657	93	
3,390	1	1,299	11	10,671	56	59	—	8,713	55	2,313	19	195	6	253	70	—	—	—	—	—	—	—	—	15,468	1	—	—	97,136	79	
11,357	39	613	85	6,574	76	202	50	4,121	77	3,509	71	235	88	159	29	85	71	—	—	—	—	—	—	3,153	67	—	—	82,978	76	
5,983	10	502	95	5,996	96	161	—	29,207	27	1,065	33	130	97	171	58	—	—	—	—	—	—	—	—	2,152	75	—	—	100,491	10	
1,012	75	—	—	723	85	13	—	382	23	305	2	26	81	—	—	26	10	—	—	—	—	—	—	586	56	—	—	12,750	12	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	2	33	—	—	—	—	20	85	35	40	—	—	—	—	—	—	103	40	—	—	644	86	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	48	—	—	—	—	25	48	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	85	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	30	—	—	124	30	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	73	45	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	158	66	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	766	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,366	22	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	86	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	14	—	—	203	32	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57	50	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	203	88	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	22	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17,607	42	17,607	42
55,429	53	5,011	42	65,659	48	622	95	83,865	80	16,496	81	1,719	74	3,188	15	2,192	14	2,275	—	179	15	524	10	45,066	78	17,607	42	778,906	6	

Bil. D.

Sammandrag af Allmänna Hospitals- och

D e b e t.					
<i>Balans från år 1875.</i>					
Uppbördsmäns öfverlevereringar.....	21,999	72			
Skulder till diverse verk, fonder och personer.....	43,048	54	65,048	26	
Tillkommen ingående balans	—	—	180	—	
<i>Afskrifningar.</i>					
Se Tab. Bil. C.	—	—	139,461	2	
<i>Utgifter.</i>					
Se Tab. Bil. C.	—	—	778,906	6	
<i>Leverering.</i>					
Till Allmänna Barnhus-inrättningen i Stockholm	—	—	4,919	19	
<i>Balans till år 1877.</i>					
Behållningar: Kontant	21,278,49				
Diverse persedlar med värde.....	52,273,45				
Spanmål med värde.....	158,10				
Utlånta medel.....	73,710	4			
Fordringar hos diverse verk, fonder och personer	427	9			
Utestående kronoskatter och andra fordringar i penningar eller persedelvärden.....	63,595	56			
Proprie balans	185,401	56			
Förskotter till redovisning eller ersättning	7,991	17			
Fastigheter med värde.....	14,610	38			
Inventarier med d:o	2,129,407	60			
Anmärkningsmedel	384,015	91			
	2,201	88	2,861,361	19	
Summa Kronor		—	—	3,849,875	72

Barnhusfondens Kapitalräkning för år 1876.

K r e d i t.			
<i>Balans från år 1875.</i>			
Behållningar: Kontant	78,135,53		
Diverse persedlar med värde.....	48,153,04		
Spanmål med värde	158,10	126,446	67
Utlånta medel.....		427	09
Fordringar hos diverse verk, fonder och personer	32,178	23	
Utestående kronoskatter och andra fordringar i penningar eller persedelvärden	241,497	42	
Propriebalans	52	41	
Förskotter till redovisning eller ersättning	2,405	46	
Fastigheter med värde.....	2,118,710	72	
Inventarier med d:o.....	394,876	90	
Anmärkningsmedel.....	1	88	
		2,917,136	78
<i>Uppdebitering.</i>			
Öfverlevereringar	—	—	1,691 31
<i>Inkomster.</i>			
Se Tab. Bil. B.....	—	—	763,429 28
Tillökade fastighets- och inventarii värden	—	—	115,665 90
<i>Balans till år 1877.</i>			
Uppbördsamäns öfverlevereringar	17,014	48	
Skulder till diverse verk, fonder och personer	34,937	97	
		51,952	45
Summa Kronor	—	—	3,849,875 72

